

MATTANIN

NƏQL ETDİYİ MÜJDƏ

GİRİŞ

«Mattanın nəql etdiyi Müjdə»də İsa Məsihin vəd edilmiş Xilaskar olduğu barədə danışılır. Burada Onun vasitəsilə Allahın Əhdi-Ətiqdə Öz xalqına verdiyi vədlərin yerinə yetməsi vurğulanır. Bu Müjdə yalnız aralarında İsanın böyüyüb başa çatdığı Yəhudi xalqı üçün deyil, bütün dünya üçündür.

Mattanın nəql etdiyi Müjdə səlis ardıcılıqla yazılıb. Bu kitab İsanın doğuluşu, vəftizi və sınağa çəkilməsindən başlayır. Sonra müəllif İsanın vəzləri, təlimləri və Qalileyada şəfa verməsi barədə danışır. Müjdə İsanın Qalileyadan Yerusəlimə səyahəti, Onun həyatında son həftə ərzində baş vermiş hadisələr, çarmıxa çəkilməsi və dirilməsi ilə bitir.

«Mattanın nəql etdiyi Müjdə» İsanı Qanunu izah etmək və Allahın Padşahlığı haqqında təlim vermək səlahiyyətinə malik olan böyük Müəllim kimi təqdim edir. Onun insanlara həyat verən təlimləri bu kitabda yazılmışdır.

Kitabın məzmunu:

- 1:1–2:23 İsa Məsihin nəsil şəcərəsi və doğulması
- 3:1–12 Vəftizçi Yəhyanın vəzi
- 3:13–17 İsa Məsihin vəftiz olunması
- 4:1–11 İsanın sınağa çəkilməsi
- 4:12–18:35 İsanın Qalileyada ictimai xidməti
- 19:1–20:34 Qalileyadan Yerusəlimə
- 21:1–27:66 İsanın Yerusəlimdəki son günləri
- 28:1–20 İsanın dirilməsi

İsa Məsihin nəsil şəcərəsi (Luka 3:23–38)

1 ¹Davudun Oğlu, İbrahimin də Oğlu olan İsa Məsihin nəsil şəcərəsi:
²İbrahimdən İshaq törədi. İshaqdan Yaqub törədi. Yaqubdan Yəhuda və onun qardaşları törədi. ³Yəhudadan Tamarın doğduğu

Peres və Zerah törədi. Peresdən Xesron törədi. Xesrondan Ram törədi. ⁴Ramdan Amminadav törədi. Amminadavdan Naxşon törədi. Naxşondan Salmon törədi. ⁵Salmondan Raxavın doğduğu Boaz törədi. Boazdan Rutun doğduğu Oved törədi. Oveddən Yessey törədi. ⁶Yesseydən padşah Davud törədi.

Davuddan Uriyanın arvadının doğduğu Süleyman törədi. ⁷Süleymandan Rexavam törədi. Rexavamdan Aviya törədi. Aviyadan Asa törədi. ⁸Asadan Yehoşafat törədi. Yehoşafatdan Yehoram törədi. Yehoramdan Uzziya törədi. ⁹Uzziyadan Yotam törədi. Yotamdan Axaz törədi. Axazdan Xizqiya törədi. ¹⁰Xizqiyadan Menaşşe törədi. Menaşşedən Amon törədi. Amondan Yoşiya törədi. ¹¹^aBabil sürgünü zamanı Yoşiyadan Yekonya^b və onun qardaşları törədi.

¹²Babil sürgünündən sonra Yekonyadan Şealtiel törədi. Şealtieldən Zerubbabil törədi. ¹³Zerubbabildən Avihud törədi. Avihuddan Elyaqim törədi. Elyaqimdən Azur törədi. ¹⁴Azurdan Sadoq törədi. Sadoqdan Yaxin törədi. Yaxindən Elihud törədi. ¹⁵Elihuddan Eleazar törədi. Eleazardan Mattan törədi. Mattandan Yaqub törədi. ¹⁶Yaqubdan Məryəmin əri Yusif törədi. Məryəmdən də Məsih adlanan İsa doğuldu.

¹⁷Beləliklə, İbrahimdən Davuda qədər olan bütün nəsillər on dörd nəsildir, Davuddan Babil sürgününə qədər on dörd nəsildir, Babil sürgünündən Məsihə qədər də on dörd nəsildir.

İsa Məsihin doğulması

(Luka 2:1-7)

¹⁸^cİsa Məsihin doğulması belə oldu. Anası Məryəm Yusifə nişanlanmışdı. Amma birlikdə olmalarından əvvəl Məryəmin Müqəddəs Ruhdan hamilə olduğu aşkar oldu. ¹⁹Onun nişanlısı Yusif saleh bir adam idi və Məryəmi camaat arasında rüsvay etmək istəməyərək gizlicə boşamaq niyyətinə düşdü. ²⁰Amma belə düşündüyü halda Rəbbin bir mələyi rəyada ona görünüb dedi: «Davud oğlu Yusif! Məryəmi özünə arvad etməkdən qorxma, çünki onun bətnindəki körpə Müqəddəs Ruhdandır. ²¹^dMəryəm bir Oğul doğacaq və Onun adını İsa^e qoy, çünki O Öz xalqını günahlarından xilas edəcək».

²²^fBütün bunlar Rəbbin peyğəmbər vasitəsilə söylədiyi bu söz yerinə yetsin deyə baş verdi:

²³«Budur, bakirə qız hamilə olub Oğlan doğacaq, adını İmmanuel qoyacaqlar». «İmmanuel» «Allah bizimlədir» deməkdir.

^a 1:11 2Pad. 24:14-15; 2Saln. 36:10; Yer. 27:20 ^b 1:11 Yekonya – başqa adı Yehoyakin.

^c 1:18 Luka 1:26-27 ^d 1:21 Luka 1:31 ^e 1:21 İsa – ibrani dilində Rəbb xilas edir.

^f 1:22-23 Yeş. 7:14

²⁴Yusif yuxudan oyananda Rəbbin mələyinin buyurduğu kimi etdi və arvadını qəbul etdi. ²⁵§ Amma Məryəm bir Oğul doğana qədər Yusif onunla yaxınlıq etmədi. Doğulan Körpənin adını İsa qoydu.

Müdrək adamların ziyarəti

2 ¹İsa padşah Hirodun dövründə Yəhudeyanın Bet-Lexem şəhərində anadan olduqda müdrək adamlar^h şərqdən Yerusəlimə gəlib ²ⁱ dedilər: «Yəhudilərin anadan olmuş Padşahı haradadır? Şərqdə Onun ulduzunu gördük və Ona səcdə qılmağa gəldik». ³ Padşah Hirod bunu eşitdikdə özü və bütün Yerusəlim xalqı təlaşa düşdü. ⁴ Hirod xalqın bütün başçı kahinlərini və ilahiyyatçılarını toplayaraq onlardan Məsihin harada doğulduğunu soruşdu. ⁵ «Yəhudeyanın Bet-Lexem şəhərində» dedilər. «Çünki peyğəmbər vasitəsilə belə yazılıb:

⁶^j «Ey Yəhuda torpağındakı Bet-Lexem, sən
Yəhuda hökmdarları arasında ən kiçik deyilsən,
Çünki xalqım İsrailə çoban olan
Hökmdar səndən çıxacaq»».

⁷ Onda Hirod müdrək adamları gizlicə çağırır onlardan ulduzun göründüyü dəqiq vaxtı öyrəndi. ⁸ «Gedin, Körpəni diqqətlə axtarın, tapan kimi mənə xəbər verin ki, mən də gedib Ona səcdə qılım» deyərək onları Bet-Lexemə göndərdi. ⁹ Onlar padşahı dinlədikdən sonra yola düşdülər. O vaxt şərqdə gördükləri ulduz onlara yol göstərirdi. O, Körpənin olduğu yerin üzərinə çatdıqda dayandı. ¹⁰ Onlar ulduzu gördükləri vaxt çox sevindilər. ¹¹ Evə girib Körpəni anası Məryəmlə birlikdə gördülər və yerə qapanaraq Ona səcdə qıldılar. Xəzinələrini açıb Ona hədiyyələri – qızıl, kündür və mirranı təqdim etdilər. ¹² Sonra rəyada Hirodun yanına qayıtmamaq üçün xəbərdarlıq aldılar. görə başqa yolla öz ölkələrinə getdilər.

Misirə qaçış

¹³ Müdrək adamlar yola düşəndən sonra Rəbbin bir mələyi Yusifə rəyada görünərək dedi: «Qalx, Körpə ilə anasını götür, Misirə qaç. Mən sənə xəbər verənə qədər orada qal. Çünki Hirod Körpəni öldürmək üçün axtarmağa başlayır». ¹⁴ Beləliklə, Yusif qalxdı, həmin gecə Körpə ilə anasını götürüb Misirə yollandı. ¹⁵^k Hirod ölənə qədər orada qaldı. Bu, Rəbbin peyğəmbər vasitəsilə söylədiyi söz yerinə yetsin deyə baş verdi: «Öz Oğlumu Misirdən çağırıdım».

¹⁶ Hirod müdrək adamlar tərəfindən axmaq yerinə qoyulduğunu görəndə çox hiddətləndi. O, müdrək adamlardan öyrəndiyi vaxta görə

§ 1:25 Luka 2:21 ^h 2:1 Müdrək adamlar – hərfi tərcümədə *mağlar*, yəni şərq ölkələrindən olan din və elm adamları. ⁱ 2:2 Say. 24:17; Yer. 23:5; Zək. 9:9; Mark 15:2; Yəh. 1:49
^j 2:6 2Şam. 5:2; 1Saln. 11:2; Mik. 5:2 ^k 2:15 Huşə 11:1

Bet-Lexem və onun ətrafında yaşayan iki və iki yaşdan aşağı körpə oğlan uşaqlarını öldürdü. ¹⁷Beləliklə, Yeremya peyğəmbər vasitəsilə söylənən bu söz yerinə yetdi:

¹⁸ ^l«Ramada bir səs eşidildi,
Ağlaşma^m və böyük fəryad səsləri!
Rəhilə uşaqları üçün ağlayır,
Təsəlli istəmir.
Çünkü onlar daha yoxdur».

Misirdən Nazaretə dönüş

¹⁹Hirod öləndən sonra Rəbbin bir mələyi Misirdə Yusifə rəyada görünüb ²⁰dedi: «Qalx, Körpə ilə anasını götür, İsrail ölkəsinə qayıt. Çünki Körpənin canını almaq istəyənlər öldü». ²¹Yusif qalxdı, Körpə ilə anasını götürüb İsrail ölkəsinə qayıtdı. ²²Amma Arxelanın öz atası Hirodun yerinə Yəhudeya padşahı olduğunu eşidəndə oraya getməyə qorxdı. Rəyada xəbərdarlıq alaraq Qalileya bölgəsinə getdi. ²³Gəlib Nazaret deyilən şəhərdə məskən saldı. Bu, peyğəmbərlər vasitəsilə söylənən «Ona Nazaretli deyiləcək» sözü yerinə yetsin deyə baş verdi.

Vəftizçi Yəhyanın gəlişi

(Mark 1:1-8; Luka 3:1-18; Yəh. 1:19-28)

3 ¹O günlərdə Vəftizçi Yəhya Yəhudeya çölündə vəz edərək meydana çıxdı. ²O belə deyirdi: «Tövbə edin! Çünki Səməvi Padşahlıq yaxınlaşıb». ³Bu o adamdır ki, Yeşaya peyğəmbər onun barəsində demişdi:

«Səhrada nida edənin səsi gəlir:

“Rəbbin yolunu hazırlayın,

Onun keçəcəyi yerləri düz edin”».

⁴Yəhya dəvə yunundan paltar geymiş, belinə dəri qurşaq bağlamışdı, yeməyi çayırtkə və çöl balı idi. ⁵Yerusəlim sakinləri, bütün Yəhudeya diyarından olanlar və İordan ətrafında yaşayanlar Yəhyanın yanına gəlirdi. ⁶Onlar günahlarını etiraf edərək onun tərəfindən İordan çayında vəftiz olunurdu.

⁷Fariseylər və sadukeylərdən çoxunun vəftiz olmaq üçün onun yanına gəldiyini görən Yəhya onlara belə dedi: «Ey gürzələr nəsl! Üzərinizə gələn qəzəbdən canınızı qurtarmağı sizin beyninizə kim yeridib? ⁸İndi isə tövbəyə layiq bəhrə verin. ⁹Ürəyinizdə “atamız İbrahimdir” deyə düşünməyin. Mən sizə deyirəm: Allah bu daşlardan İbrahimə övlad

¹ 2:18 Yer. 31:15 ^m 2:18 Ağlaşma – bəzi əlyazmalarda *Mərsiyə, ağlaşma*.

ⁿ 3:1-2 Mat. 4:17; Mark 1:15 ^j 3:3 Yeş. 40:3 ^p 3:4 2Pad. 1:8 ^q 3:7 Mat. 12:34; 23:33; Luka 3:7 ^r 3:9 Yəh. 8:33

yaratmağa qadirdir. ^{10s}Artıq balta ağacların dibində yatır. Beləliklə, yaxşı bəhrə verməyən hər ağac kəsilir və oda atılır.

¹¹Mən sizi tövbəniz üçün su ilə vəftiz edirəm, amma məndən sonra Gələn məndən daha qüdrətlidir. Mən Onun çarıqlarını daşımağa belə, layiq deyiləm. O sizi Müqəddəs Ruhla və odla vəftiz edəcək. ¹²Onun kürəyi əlindədir və xırmanını sovuracaq, Öz taxılını anbara toplayacaq. Küləşi isə sönməz odda yandıracaq».

İsanın vəftiz olunması
(Mark 1:9-11; Luka 3:21-22)

¹³O vaxt İsa Yəhya tərəfindən vəftiz olmaq üçün Qalileyadan İordan çayına, Yəhyanın yanına gəldi. ¹⁴Yəhya Ona mane olmaq istəyərək dedi: «Sən Məni vəftiz etməlisən, Sən niyə mənim yanıma gəlirsən?» ¹⁵İsa ona cavab verdi: «Hələlik buna razı ol. Çünki biz salehlik işini beləcə yerinə yetirməliyik». Onda Yəhya razı oldu. ¹⁶İsa vəftiz olunan kimi sudan çıxdı. O vaxt göylər yarıldı və Allahın Ruhunun göyərçin kimi endiyini və Öz üzərinə qonduğunu gördü. ^{17t}Göylərdən bir səda gəldi: «Bu Mənim sevimli Oğlumdur, Ondan razıyam».

İsanın sınağa çəkilməsi
(Mark 1:12-13; Luka 4:1-13)

4 ^{1u}Bundan sonra İsa iblis tərəfindən sınağa çəkilmək üçün Ruh tərəfindən səhraya aparıldı. ²İsa qırx gün-qırx gecə oruc tutandan sonra acdı. ³O zaman sınağaçəkən yaxınlaşıb Ona dedi: «Əgər Sən Allahın Oğlusansa, bu daşlara əmr et ki, çörəyə dönsün». ^{4v}İsa ona belə cavab verdi: «“İnsan yalnız çörəklə deyil, Allahın ağzından çıxan hər kəlmə ilə yaşayır” deyər yazılmışdır».

^{5w}Sonra iblis Onu müqəddəs şəhərə gətirdi və məbədin qülləsinə qoyub ^{6x}dedi: «Əgər Sən Allahın Oğlusansa, Özünü aşağı at. Axı

“Allah Sənə görə mələklərinə əmr edər ki,

Səni əlləri üstündə aparsınlar,

Ayağın bir daşa dəyməsin”

deyər yazılmışdır». ^{7y}İsa ona dedi: «“Allahın Rəbbi sınama” deyər də yazılmışdır».

⁸İblis yenə İsanı çox yüksək bir dağa çıxartdı. Ona dünyanın bütün padşahlıqlarını və şan-şöhrətini göstərib dedi: ⁹«Əgər Sən yerə qapanıb mənə səcdə etsən, bütün bu şeyləri Sənə verəcəyəm». ^{10z}İsa dedi: «Rədd ol, Şeytan! “Allahın Rəbbə səcdə et və yalnız Ona ibadət et” deyər yazılmışdır».

¹¹Bundan sonra iblis İsanı tərk etdi və mələklər gəlib Ona xidmət edirdi.

^s 3:10 Mat. 7:19 ^t 3:17 Zəb. 2:7; Yeş. 42:1; Mat. 12:18; 17:5; Mark 1:11; Luka 9:35

^u 4:1 İbr. 2:18; 4:15 ^v 4:4 Qanun. 8:3 ^w 4:5-6 Zəb. 91:11-12 ^x 4:7 Qanun. 6:16

^y 4:10 Qanun. 6:13

İsa xidmətinə başlayır
(Mark 1:14-15; Luka 4:14-15)

^{12z}İsa Yəhyanın həbs olunduğunu eşitdikdə Qalileyaya qayıtdı. ^{13a}Nazaretdən çıxıb Zevulun və Naftali bölgəsində, Qalileya gölü kənarında yerləşən Kefernahumda məskən saldı. ^{14b}Bu, Yeşaya peyğəmbər vasitəsilə söylənən həmin söz yerinə yetsin deyə baş verdi:

¹⁵«Zevulun və Naftali bölgələri,
Dənizkənarı yol,
İordan çayının o biri tayı,
Müxtəlif millətlər yaşayan Qalileya –

¹⁶Zülmətdə yaşayan xalq
Möhtəşəm bir işıq gördü.
Ölüm kölgəsi diyarında məskunlaşanların üzərinə
Nur doğdu».

^{17c}O vaxtdan İsa vəz edib belə deməyə başladı: «Tövbə edin! Çünki Səməvi Padşahlıq yaxınlaşıb».

İlk şagirdlər
(Mark 1:16-20; Luka 5:1-11)

¹⁸İsa Qalileya gölünün sahilində gəzərkən suya tor atan iki qardaşı – Peter adlanan Şimonu və qardaşı Andreyi gördü. Bu adamlar balıqçı idi. ¹⁹İsa onlara dedi: «Ardımca gəlin, Mən sizi elə balıqçı edəcəyəm ki, insan tutacaqsınız». ²⁰Onlar dərhal torları kənara atıb Onun ardınca getdilər. ²¹İsa oradan irəli gedib başqa iki qardaşı – Zavday oğlu Yaqubu və qardaşı Yəhyanı gördü. Onlar ataları Zavdayla birlikdə qayıqda torlarını düzəldirdilər. İsa onları çağırdı. ²²Onlar da dərhal qayığı və atalarını qoyub Onun ardınca getdilər.

İsa xəstələrə şəfa verir
(Mark 3:7-12; Luka 6:17-19)

^{23d}İsa bütün Qalileyanı gəzir, onların sinaqoqlarında öyrədir, Səməvi Padşahlığın Müjdəsini vəz edir, xalq arasında hər cür xəstəliyə və hər cür naxoşluğa şəfa verirdi. ²⁴Onun haqqındakı xəbər bütün Suriyaya yayıldı. Ona görə də İsanın yanına hər cür xəstəlik və iztirab çəkənləri, cinlərə tutulmuşları, epileptikləri və iflicləri gətirdilər. O da onlara şəfa verdi. ²⁵Qalileyadan, Dekapolis bölgəsindən, Yerusəlimdən, Yəhudəyadan və İordan çayının o biri tayından böyük izdihamlar İsanın ardınca gəldi.

^z 4:12 Mat. 14:3; Mark 6:17-18; Luka 3:19-20 ^a 4:13 Yəh. 2:12 ^b 4:14-16 Yeş. 9:1-2
^c 4:17 Mat. 3:1-2 ^d 4:23 Mat. 9:35; Mark 1:39

İsanın Dağüstü vəzi

5 ¹İsa izdihamı görüb dağa çıxdı. Oturan kimi şagirdləri Onun yanına gəldi. ²İsa danışmağa başlayıb onları öyrədərək dedi:

Bəxtiyar olanlar*(Luka 6:20-23)*

³ «Nə bəxtiyardır ruhən yoxsullar!

Çünkü Səməvi Padşahlıq onlarındır.

⁴ «Nə bəxtiyardır yaşlı olanlar!

Çünkü onlar təsəlli tapacaq.

⁵ «Nə bəxtiyardır həlimlər!

Çünkü onlar yer üzünü irs alacaq.

⁶ «Nə bəxtiyardır salehlik üçün acıb-susayanlar!

Çünkü onlar doyacaq.

⁷ Nə bəxtiyardır mərhəmətli olanlar!

Çünkü onlara mərhəmət ediləcək.

⁸ «Nə bəxtiyardır ürəyi təmiz olanlar!

Çünkü onlar Allahı görəcək.

⁹ Nə bəxtiyardır sülhyaradanlar!

Çünkü onlar Allahın övladları adlanacaq.

¹⁰ ⁱ«Nə bəxtiyardır salehlik uğrunda təqib edilənlər!

Çünkü Səməvi Padşahlıq onlarındır.

¹¹ ^jİnsanlar Mənə görə sizi təhqir edib təqib edəndə, yalan söyləyib sizə hər cür böhtan atanda siz nə bəxtiyarsınız! ¹² ^kSevinin və şadlanın! Çünki göylərdə mükafatınız böyükdür. Axı sizdən qabaq gələn peyğəmbərləri də belə təqib ediblər.

Duz və nur

¹³ ^lSiz yer üzünün duzusunuz. Amma duz öz dadını itirərsə, nə ilə duzlanar? Artıq çölə atılıb insanlar tərəfindən tapdalanmaqdan başqa bir şeyə yaramaz.

¹⁴ ^mSiz dünyanın nurusunuz. Dağın zirvəsində qurulan şəhər gizli qala bilməz. ¹⁵ ⁿHeç kim çırağı yandırıp qabın altına qoymaz. Əksinə, çıraqdana qoyar ki, evdəkilərin hamısını işıqlandırsın. ¹⁶ ^jEləcə də sizin nurunuz insanların qarşısında elə parlansın ki, onlar xeyirxah işlərinizi görüb göylərdə olan Atanızı izzətləndirsinlər.

^e 5:4 Yeş. 61:1-3 ^f 5:5 Zəb. 37:11 ^g 5:6 Yeş. 55:1-2 ^h 5:8 Zəb. 24:3-4 ⁱ 5:10 1Pet. 3:14

^j 5:11 1Pet. 4:14 ^k 5:12 2Saln. 36:16; Həv. 7:52-53 ^l 5:13 Mark 9:50; Luka 14:34-35

^m 5:14 Yəh. 8:12; 9:5 ⁿ 5:15 Mark 4:21; Luka 8:16; 11:33 ^j 5:16 1Pet. 2:12

Qanun və Peyğəmbərlər

¹⁷Sanmayın ki, Mən Qanun və Peyğəmbərlərin sözlərini ləğv etmək üçün gəldim. Mən onları ləğv etmək üçün yox, yerinə yetirmək üçün gəldim. ¹⁸^pSizə doğrusunu deyirəm: göy və yer keçib getmədən, hər şey icra olmadan Qanundan ən kiçik bir hərf və ya bir nöqtə belə, yox olmayacaq. ¹⁹Beləliklə, bu əmərlərdən ən kiçiyindən birini kim pozarsa və başqalarına da bu cür öyrədersə, Səməvi Padşahlıqda ən kiçik sayılacaq. Amma kim bu əmələri yerinə yetirər və başqalarına da öyrədersə, Səməvi Padşahlıqda böyük sayılacaq. ²⁰Sizə bunu deyirəm: əgər sizin salehliyiniz ilahiyyətçilərlə fariseylərin salehliyindən artıq olmasa, Səməvi Padşahlığa əsla girə bilməzsiz.

Hirs və qətl

²¹^qSiz qədim zamanlarda adamlara “Qətl etmə, kim qətl edərsə, mühakiməyə məruz qalacaq” deyildiyini eşitmisiniz. ²²Mənsə sizə deyirəm ki, qardaşına hirsələnən^r hər kəs mühakiməyə məruz qalacaq. Kim qardaşına “axmaq” deyərsə, Ali Şuranın hökmünə məruz qalacaq. Kim qardaşına “səfeh” deyərsə, cəhənnəm oduna məruz qalacaq. ²³Buna görə də qurbangah qarşısına qurbanını gətirdiyin zaman yadına düşsə ki, qardaşının sənə qarşı bir şikayəti var, ²⁴qurbanını qurbangahın qarşısında qoy, get, əvvəlcə qardaşınla barış və ondan sonra gəl, qurbanını təqdim et. ²⁵^sSəni ittiham edənlə yolda ikən tez razılaş ki, o səni hakimə, hakim də səni mühafizəçiyə verməsin və zindana atılmayasın. ²⁶Sənə doğrusunu deyirəm: axırıncı qəpik-quruşunu verməyincə oradan əsla çıxmayacaqsan.

Zina və boşanma

²⁷^t“Zina etmə” deyildiyini eşitmisiniz. ²⁸Mənsə sizə deyirəm ki, qadına şəhvətlə baxan hər adam artıq ürəyində onunla zina etmiş olur. ²⁹^u“Əgər sağ gözüün səni pis yola çəkərsə, onu çıxar at. Çünki sənin üçün bədən üzvlərindən birinin məhv olması bütün bədəninin cəhənnəmə atılmasından yaxşıdır. ³⁰“Əgər sağ əlin səni pis yola çəkərsə, onu kəs at. Çünki sənin üçün bədən üzvlərindən birinin məhv olması bütün bədəninin cəhənnəmə düşməsindən yaxşıdır.

³¹^w“Kim arvadını boşayarsa, ona talaq kağızı versin” deyilmişdir. ³²Mənsə sizə deyirəm ki, cinsi əlaqəsizlikdən başqa bir səbəbə görə

^p 5:18 Luka 16:17 ^q 5:21 Çıx. 20:13; Qanun. 5:17 ^r 5:22 *Hirsələnən* – bəzi əlyazmalarda *əbəs yerə hirsələnən*. ^s 5:25-26 Luka 12:58-59 ^t 5:27 Çıx. 20:13; Qanun. 5:18
^u 5:29 Mat. 18:9; Mark 9:47 ^v 5:30 Mat. 18:8; Mark 9:43 ^w 5:31-32 Qanun. 24:1-4; Mat. 19:7-9; Mark 10:4,11-12; Luka 16:18; 1Kor. 7:10-11

arvadını boşayan hər kəs onu zinaya sövq edir. Boşanmış qadınla evlənən də zina edir.

And içmək

³³xYenə qədim zamanlarda adamlara “Yalandan and içmə, amma andlarını Rəbbin önündə yerinə yetir” deyildiyini eşitmisiniz. ³⁴yMənsə sizə deyirəm ki, heç and içmə, nə göyə, çünki o, Allahın taxtıdır; ³⁵nə yerə, çünki yer Onun ayaqlarının altındakı kətildir; nə də Yerusəlimə, çünki ora böyük Padşahın şəhəridir. ³⁶Başına da and içmə, çünki sən həтта bir dənə saçı belə, ağ və ya qara edə bilməzsən. ³⁷Ancaq sözünüzdə “bəli”niz bəli, “xeyr”iniz xeyr olsun. Bundan qalanı şər olandır.

Düşmənlərinizi sevin

(Luka 6:27-36)

³⁸z“Göz əvəzinə göz, diş əvəzinə diş” deyildiyini eşitmisiniz. ³⁹Mənsə sizə deyirəm ki, pis adama qarşı durma. Əksinə, sağ üzünə şillə vurana o birini də çevir. ⁴⁰Səni məhkəməyə verib köynəyini götürmək istəyəne üst paltarını da ver. ⁴¹Kim səni min addım yol getməyə məcbur edirsə, sən onunla iki min addım yol get. ⁴²Səndən bir şey diləyəne ver, səndən borc istəyəni geri qaytarma.

⁴³a“Qonşunu sev və düşməninə nifrət et” deyildiyini eşitmisiniz. ⁴⁴Mənsə sizə deyirəm ki, düşmənlərinizi sevin, sizi təqib edənlər üçün dua edin.^b ⁴⁵Belə ki siz göylərdə olan Atanızın övladları olasınız. Çünki O, günəşini həm pislərin, həm yaxşılardan üzərinə doğurur, yağışını da həm salehlərin, həm də saleh olmayanların üzərinə yağdırır. ⁴⁶Əgər sizi sevənləri sevirsinizsə, nə mükafatınız olacaq? Vergiyənlər də belə etmirmi? ⁴⁷Əgər yalnız qardaşlarınızı salamlayırsınızsa, başqalarından artıq nə etmiş olursunuz? Bütpərəstlər^c də belə etmirmi? ⁴⁸dOna görə də Səməvi Atanız kamil olduğu kimi siz də kamil olun.

Sədəqə vermək

6 ¹eEhtiyatlı olun, siz saleh iş görəndə bunu insanların önündə, onlara göstərmək üçün etməyin. Yoxsa göylərdə olan Atanızdan mükafat almazsınız.

x 5:33 Lev. 19:12; Say. 30:2; Qanun. 23:21 y 5:34-35 Zəb. 48:2; Yeş. 66:1; Mat. 23:22; Yaq. 5:12 z 5:38 Çıx. 21:23-25; Lev. 24:20; Qanun. 19:21 a 5:43 Lev. 19:18 b 5:44 Sizi təqib edənlər üçün dua edin – bəzi əlyazmalarda sizi lənətləyənlərə xeyir-dua verin, sizə nifrət edənlərə yaxşılıq edin, sizi incidənlər və təqib edənlər üçün dua edin (Luka 6:27-28). c 5:47 Bütpərəstlər – bəzi əlyazmalarda Vergiyənlər. d 5:48 Lev. 19:2; Qanun. 18:13 e 6:1 Mat. 23:5

²Ona görə də sədəqə verdiyin zaman önündə şeypur səsi ilə car çəkmə. Çünki adamlar onları izzətləndirsin deyə ikiüzlülər sinaqoqlarda və küçələrdə belə edirlər. Sizə doğrusunu deyirəm: onlar mükafatlarını alıblar. ³Amma sən sədəqə verdiyin zaman sol əlin sağ əlinin nə etdiyini bilməsin. ⁴Belə ki verdiyin sədəqə gizli qalsın. Gizlində olanı görən Atan səni mükafatlandıracaq.^f

Necə dua etməli

(Luka 11:2-4)

⁵Dua etdiyiniz zaman da ikiüzlülər kimi olmayın. Çünki belələri adamlar onları görsün deyə sinaqoqlarda və küçə tinlərində durub dua etməyi sevirlər. Sizə doğrusunu deyirəm: onlar mükafatlarını alıblar.

⁶Amma sən dua etdiyiniz zaman öz otağına gir və qapını örtüb gizlində olan Atana dua et. Gizlində olanı görən Atan səni mükafatlandıracaq.^h

⁷Dua edəndə büt-pərəstlər kimi boşboğazlıq etməyin. Çünki onlar düşünür ki, çox söz söyləməklə eşidiləcəklər. ⁸Siz onlara bənzəməyin! Çünki Atanız nələrə ehtiyacınız olduğunu siz Ondan diləməzdən əvvəl bilir.

⁹Buna görə siz belə dua edin:

“Göylərdə olan Atamız,
Adın müqəddəs tutulsun,

¹⁰Padşahlığın gəlsin,
Göydə olduğu kimi
Yerdə də Sənin iradən olsun.

¹¹Gündəlik çörəyimizi bizə bu gün ver.

¹²Bizə borclu olanları bağışladığımız kimi
Bizim borclarımızı da bağışla.

¹³ⁱBizi sınağa çəkmə,
Lakin bizi şər olandan xilas et.
Çünki padşahlıq, qüdrət və izzət
Əbədi olaraq Səindir. Amin”.^j

¹⁴^kƏgər başqa insanların təqsirlərini bağışlasanız, Səməvi Atanız da sizi bağışlayar. ¹⁵Amma siz başqa insanları bağışlamasınız, Atanız da sizin təqsirlərinizi bağışlamaz.

Oruc

¹⁶Oruc tutduğunuz zaman ikiüzlülər kimi qaşqabaqlı gəzməyin. Onlar oruc tutduqlarını insanlara göstərmək üçün üzlərini tutqun hala

^f 6:4 Mükafatlandıracaq – bəzi əlyazmalarda açıqca mükafatlandıracaq. ^g 6:5 Luka 18:9-14

^h 6:6 Mükafatlandıracaq – bəzi əlyazmalarda açıqca mükafatlandıracaq. ⁱ 6:13 1Saln.

29:11 ^j 6:13 Çünki padşahlıq, qüdrət və izzət əbədi olaraq Səindir. Amin. – bu sözlər ən qədim yunan əlyazmalarında yoxdur. ^k 6:14-15 Mark 11:25-26

salırlar. Sizə doğrusunu deyirəm: onlar mükafatlarını alıblar. ¹⁷Amma sən oruc tutanda başına yağ çək və üzünü yu. ¹⁸Belə ki insanlara deyil, gizlində olan Atana oruc lu görünəsən. Gizlində olanı görən Atan səni mükafatlandıracaq.

Səmavi xəzinələr

(Luka 11:34-35; 12:33-34; 16:13)

¹⁹Yer üzündə özünü xəzinələr yığmayın. Orada güvə və pas onları məhv edər ya da oğrular girib oğurlayar. ²⁰Bunun yerinə özünü göydə xəzinələr yığ. Orada nə güvə, nə pas onları məhv edər, nə də oğrular girib oğurlayar. ²¹Çünki xəzinən haradadırsa, ürəyin də orada olacaq.

²²Bədənin çırağı gözdür. Əgər gözün sağlam olarsa, bütün bədənin də nurlu olacaq. ²³Yox, əgər gözün zəif görərsə, bütün bədənin qaranlıq olacaq. Əgər səndəki “nur” qaranlıqdırsa, zülmət nə qədər böyükdür!

²⁴Heç kim iki ağaya qulluq edə bilməz. Çünki ya birinə nifrət edib o birisini sevəcək ya da birinə bağlı qalıb o birisinə xor baxacaq. Siz həm Allaha, həm də sərvətə^m qulluq edə bilməzsiz.

Qayğı çəkməyin

(Luka 12:22-32)

²⁵Buna görə sizə deyirəm: “Nə yeyəcəyik?” və ya “Nə içəcəyik?” deyə canınız üçün, “Nə geyinəcəyik?” deyə bədəniniz üçün qayğı çəkməyin. Can yeməkdən, bədən isə geyinməkdən daha vacib deyilmi? ²⁶Göydə uçan quşlara baxın: onlar nə əkir, nə biçir, nə də anbarlarda saxlayır. Amma Səmavi Atanız onları yedizdirir. Siz onlardan daha qiymətli deyilsinizmi? ²⁷Hansı biriniz qayğı çəkməklə ömrünü bir anlıq belə, uzada bilər? ²⁸Nəyə görə geyim üçün qayğı çəkirsiniz? Görün çöl zanbaqları necə böyüyür: onlar nə zəhmət çəkir, nə də ip əyirir. ²⁹Lakin sizə bunu deyirəm ki, bütün cah-calalı içində olan Süleyman belə, bunlardan biri kimi geyinməmişdi. ³⁰Ey iman az olanlar, bu gün olub sabah ocağa atılan çöl otunu Allah belə geyindirirsə, sizi geyindirəcəyi daha da yəqin deyilmi? ³¹Beləliklə, “Nə yeyəcəyik?”, “Nə içəcəyik?” və ya “Nə geyəcəyik?” deyə qayğı çəkməyin. ³²Çünki bütpərəstlər bütün bu şeyləri axtarırlar. Doğrudan da, Səmavi Atanız bütün bunlara ehtiyacınız olduğunu bilir. ³³Ona görə də siz əvvəlcə Allahın Padşahlığını və Onun salehliyini axtarın. Onda bunların hamısı sizə əlavə olaraq veriləcək. ³⁴Beləliklə, sabahın qayğısını çəkməyin. Çünki sabahkı gün özü üçün qayğı çəkəcək. Hər günün öz yamanlığı kifayətdir!

¹ 6:19 Yaq. 5:2-3 ^m 6:24 Sərvət – arami dilində *mamon*. ⁿ 6:29 1Pad. 10:4-7; 2Saln. 9:3-6

Mühakimə etməyin*(Luka 6:37-42)*

7 ¹Mühakimə etməyin ki, siz də mühakimə olunmayasınız. ²Çünkü hansı hökmə mühakimə etsəniz, onunla da mühakimə olunacaqsınız. Siz hansı ölçü ilə ölçsəniz, sizin üçün də eyni ölçü ilə ölçüləcək. ³Sən nə üçün qardaşının gözündə çöpü görürsən, amma öz gözündəki tiri seçmirsən? ⁴Öz gözündə tir ola-ola qardaşına necə deyə bilərsən: “Qoy gözündəki çöpü çıxarım!” ⁵Ey ikiüzlü, əvvəlcə öz gözündən tiri çıxar, onda aydın görərsən ki, qardaşının gözündəki çöpü necə çıxarmaq olar.

⁶Müqəddəs olanı itlərə verməyin və mirvarilərinizi donuzlara atmayın; yoxsa bunları ayaqları ilə tapdalayarlar və dönüb sizi parçalayarlar.

Dua haqqında təlim*(Luka 11:9-13)*

⁷Diləyin, sizə veriləcək, axtarın, tapacaqsınız, qapını döyün və sizə açılacaq. ⁸Çünkü hər diləyən alar, axtaran tapar, qapı döyəncə açılar. ⁹Aranızdan kimsə oğlu ondan çörək diləsə, ona daş verərmə? ¹⁰Ya da balıq diləsə, ona ilan verərmə? ¹¹Beləliklə, siz pis olduğunuz halda öz övladlarınıza yaxşı hədiyyələr verməyi bilirsinizsə, göylərdə olan Atanızın Ondan diləyənlərə gözəl hədiyyələr verəcəyi nə qədər yəqindir!

¹²^Pİnsanların sizinlə necə rəftar etməsini istəyirsinizsə, siz də onlarla elə rəftar edin. Çünki Qanun və Peyğəmbərlərin söylədiyi də elə budur.

Dar qapı və geniş qapı*(Luka 13:24)*

¹³Dar qapıdan girin. Çünki həlaka aparan qapı geniş və yolu enlidir. Bu qapıdan girənlər çoxdur. ¹⁴Amma həyata aparan qapı dar və yolu ensizdir, onu tapanlar azdır.

Ağac və bəhrə*(Mat. 12:33-35; Luka 6:43-46; 13:25-27)*

¹⁵Yalançı peyğəmbərlərdən özünüzü gözləyin! Onlar yanınıza quzu cildində gələrlər, amma daxilən yırtıcı qurddurlar. ¹⁶Onları bəhrələrindən tanıyacaqsınız. Qaratikandan üzüm yaxud qanqaldan əncir yığılırmı? ¹⁷Beləcə də hər yaxşı ağac yaxşı bəhrə, pis ağac isə pis bəhrə verir. ¹⁸Yaxşı ağac pis bəhrə verə bilməz, pis ağac da yaxşı bəhrə verə bilməz. ¹⁹^QYaxşı bəhrə verməyən hər ağac kəsilər və oda atılır. ²⁰^TBeləliklə, yalançı peyğəmbərləri bəhrələrindən tanıyacaqsınız.

²¹Mənə “ya Rəbb, ya Rəbb” deyən hər kəs Səməvi Padşahlığa girməyəcək; lakin göylərdə olan Atamın iradəsini yerinə yetirən oraya girəcək. ²²O gün bir çoxları Mənə deyəcək: “Ya Rəbb, ya Rəbb, biz Sənin adınla peyğəmbərlik etmirdikmi? Sənin adınla cinləri qovmurduqmu? Sənin adınla bir çox möcüzələr yaratmırdıqmu?” ²³“Onda Mən onlara bəyan edəcəyəm: “Ey qanunsuzluq edənlər, Mən sizi heç vaxt tanımamışam, Məndən uzaq olun!”

Ağıllı bənnə və ağılsız bənnə
(Luka 6:47-49)

²⁴Beləliklə, bu sözlərimi eşidib onlara əməl edən hər kəs öz evini qaya üzərində quran ağıllı adama bənzəyir. ²⁵Yağış yağar, sellər gələr, yellər əsər və o evə hücum edər. Amma ev uçmaz, çünki təməli qaya üzərində qurulub. ²⁶Bu sözlərimi eşidib onlara əməl etməyən hər kəs isə öz evini qum üzərində tikən ağılsız adama bənzəyir. ²⁷Yağış yağar, sellər gələr, yellər əsər və o evə hücum edər. Ev uçar və onun yığılması bir müsibət olar».

²⁸İsa bu sözləri bitirəndə xalq Onun təliminə təəccübləndi, ²⁹çünki onlara öz ilahiyyatçıları kimi deyil, səlahiyyət sahibi kimi təlim öyrədirdi.

İsa bir cüzamlıya şəfa verir
(Mark 1:40-45; Luka 5:12-16)

8 ¹İsa dağdan endiyi zaman böyük bir izdiham Onun ardınca getdi. ²Bu zaman cüzamlı bir adam yaxınlaşıb «ya Rəbb, əgər istəsən, məni pak edə bilərsən» deyərək Ona səcdə qıldı. ³İsa əlini uzadıb ona toxundu və dedi: «İstəyirəm, pak ol!» Dərhal bu adam cüzamdan pak oldu. ⁴İsa ona dedi: «Bax heç kəsə bir söz demə, amma get, özünü kahinə göstər. Hər kəsə şəhadət olsun deyə Musanın buyurduğu təqdimi apar».

Yüzbaşının imanı
(Luka 7:1-10)

⁵İsa Kefernahuma girərkən bir yüzbaşı Ona yaxınlaşıb yalvardı: ⁶«Ya Rəbb, xidmətçim iflic olub evdə yatır, çox iztirab çəkir». ⁷İsa ona dedi: «Mən gəlib ona şəfa verəcəyəm». ⁸Yüzbaşı cavab verərək dedi: «Ya Rəbb, mən layiq deyiləm ki, Sən mənim evimə girəsən. Ancaq bir söz söylə, onda xidmətçim sağalacaq. ⁹Çünki mən də tabeçilik altında olan bir adamam, mənim də tabeçiliyimdə əsgərlər var. Birinə “Get!” deyirəm, o gedir, digərinə isə “Gəl!” deyirəm, o da gəlir. Quluma “Bunu et!”

^s 7:23 Zəb. 6:8; Luka 13:27 ^t 7:28-29 Mark 1:22; Luka 4:32 ^u 8:4 Lev. 14:1-32

deyirəm, o da edir». ¹⁰Bunu eşidən İsa heyਰət etdi. O ardınca gələn xalqa dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm: İsraildə heç kimdə belə böyük iman görmədim. ¹¹»Sizə deyirəm ki, şərqdən və qərbdən bir çoxu gələcək və Səməvi Padşahlıqda İbrahimplə, İshaqla və Yaqubla bir süfrəyə oturacaq. ¹²»Amma bu padşahlığın əsl övladları isə qaranlıq çölə atılacaq. Orada ağlaşma və diş qıcirtısı olacaq». ¹³Sonra İsa yüzbaşıya dedi: «Get, qoy sənin imanına görə olsun». Yüzbaşının xidmətçisi də o saat sağaldı.

İsa çox adama şəfa verir
(Mark 1:29-34; Luka 4:38-41)

¹⁴İsa Peterin evinə gəldi. Onun qayınanasının qızdırma içində yatdığını gördü. ¹⁵İsa onun əlinə toxundu və qadının qızdırması düşdü. Qadın qalxıb İsayə xidmət etməyə başladı.

¹⁶Axşam olduqda isə cinə tutulmuş bir çox adamı İsanın yanına gətirdilər. O, sözlə ruhları çıxartdı və xəstələrin hamısına şəfa verdi. ¹⁷»Bu, Yeşaya peyğəmbər vasitəsilə söylənən bu sözlər yerinə yetsin deyərək baş verdi:

«Bizim xəstəliklərimizi O çəkdi,
Naxoşluqlarımızı Öz üzərinə götürdü».

İsanın şagirdi olmaq nə deməkdir
(Luka 9:57-62)

¹⁸İsa ətrafında izdihamı gördükdə əmr verdi ki, o biri sahilə keçsin. ¹⁹Bu zaman bir ilahiyyatçı Ona yaxınlaşıb dedi: «Müəllim! Sən hara getsən, Sənin ardınca gedəcəyəm». ²⁰İsa ona dedi: «Tülkülərin də yuvası, göydə uçan quşların da yuvası var. Amma Bəşər Oğlunun başını qoymağa belə, yeri yoxdur».

²¹Şagirdlərindən bir başqası İsayə dedi: «Ya Rəbb, mənə icazə ver, əvvəlcə gedim, atamı dəfn edirəm». ²²İsa ona dedi: «Ardınca gəl. Qoy ölümlər öz ölümlərini dəfn etsin».

İsa tufanı yatırır
(Mark 4:35-41; Luka 8:22-25)

²³İsa qayığa mindiyi zaman şagirdləri də Onun ardınca getdi. ²⁴Göldə elə böyük tufan qopdu ki, qayıq dalgalarla örtüldü. Amma İsa yatırdı. ²⁵Şagirdlər yaxınlaşıb İsanı oyadaraq dedilər: «Ya Rəbb, bizi xilas et, biz həlak oluruq!» ²⁶İsa onlara «Ey imanlı az olanlar, niyə qorxursunuz?» dedi. Sonra durub küləklərə və gölə qadağan etdi, onda dərin sükut çökdü. ²⁷Onlar heyਰət içində qalıb dedilər: «Bu necə bir Adamdır ki, küləklər də, göl də Ona itaət edir?»

▼ 8:11 Luka 13:29 ▼ 8:12 Mat. 22:13; 25:30; Luka 13:28 ✕ 8:17 Yeş. 53:4

Cinə tutulmuş iki nəfər sağaldılır

(Mark 5:1-20; Luka 8:26-39)

²⁸İsa o biri sahildə yerləşən Qadaralıların^y diyarına gəldiyi zaman qəbir mağaralarından çıxan cinə tutulmuş iki nəfər Onunla qarşılaşdı. Onlar elə təhlükəli idi ki, heç kim o yoldan keçə bilmirdi. ²⁹Budur, onlar bağırtdılar: «Ey Allahın Oğlu, bizdən nə istəyirsən? Buraya vaxtından əvvəl bizə iztirab verməyəmi gəlmisən?» ³⁰Onlardan uzaqda böyük bir donuz sürüsü otlayırdı. ³¹Cinlər İsaya yalvardılar: «Bizi qovacaqsansa, bu donuz sürüsünə göndər». ³²İsa onlara «Gedin!» dedi. Cinlər də adamlardan çıxıb donuzların içinə girdi. Beləliklə, bütün sürü uçurumdan aşağı, gölə atılıb suda boğuldu. ³³Donuz otaranlar isə qaçdılar, şəhərə gəlib hər şeyi və cinə tutulmuş adamların başına gələn əhvalatı xəbər verdilər. ³⁴Bundan sonra bütün şəhər əhalisi İsanı qarşılamağa çıxdı. İsanı görəndə Ona yalvardılar ki, onların bölgəsindən çıxsın.

İsa iflicə şəfa verir

(Mark 2:1-12; Luka 5:17-26)

9 ¹İsa qayığa minərək gölü keçdi və Öz şəhərinə gəldi. ²Onun yanına yataqda yatan bir iflic adamı gətirdilər. İsa onların imanını görəndə iflic olan adama dedi: «Cəsarətli ol, oğlum, günahların bağışlandı». ³Onda bəzi ilahiyyatçılar öz-özünə dedilər: «Bu Adam küfr danışır». ⁴Onların nə düşüncülərini görərək İsa dedi: «Niyə ürəyinizdə pis şeylər fikirləşirsiniz? ⁵Bax hansı daha asandır? “Günahların bağışlandı” deməkmi, yoxsa “Qalx, yeri!” demək? ⁶Lakin siz bilin ki, Bəşər Oğlunun yer üzündə günahları bağışlamaq səlahiyyəti var» və onda iflicə dedi: «Qalx, yatağını götür və evinə get!» ⁷Xəstə qalxıb evinə getdi. ⁸Xalq bunu gördükdə qorxdu^z və insanlara bu cür səlahiyyət verən Allahı izzətləndirdi.

Matta şagirdlərə qoşulur

(Mark 2:13-17; Luka 5:27-32)

⁹İsa oradan keçəndə vergi yığılan yerdə oturan Matta adlı bir adamı görüb ona dedi: «Ardımca gəl». O da durub İsanın ardınca getdi.

¹⁰^aİsa evdə süfrəyə oturanda bir çox vergiyığanlarla günahkarlar gəlib Onunla və şagirdləri ilə birgə oturdular. ¹¹Fariseylər bunu gördükdə Onun şagirdlərinə dedilər: «Niyə Müəlliminiz vergiyığanlar və günahkarlarla birgə yemək yeyir?» ¹²Amma İsa bunu eşidəndə dedi:

^y 8:28 Qadaralıların – bəzi əlyazmalarda *Gergesalılar*. ^z 9:8 Qorxdı – bəzi əlyazmalarda *heyratlandı*. ^a 9:10-11 Luka 15:1-2

«Sağlamaların deyil, xəstələrin həkimə ehtiyacı var. ^{13b}Gedin və “Mən qurban deyil, mərhəmət istəyirəm” sözünün mənasını öyrənin. Çünki Mən salehləri deyil, günahkarları çağırmaq^c üçün gəlmişəm».

Oruc barəsindəki sual
(Mark 2:18-22; Luka 5:33-39)

¹⁴O zaman Yəhyanın şagirdləri İsanın yanına gəlib dedilər: «Nə üçün biz və fariseylər çox oruc tuturuq, amma Sənin şagirdlərin oruc tutmur?»
¹⁵İsa onlara cavab verdi: «Bəy yanlarında olanda sağdışı və soldışı yas tuta bilərmi? Lakin bəyin onların arasından aparılacağı günlər gələcək və o zaman oruc tutacaqlar.

¹⁶Heç kim köhnə paltara təzə parçadan yamaq vurmaz. Çünki təzə yamaq köhnə paltardan qopar və yırtıq daha pis olur. ¹⁷Eləcə də təzə şərabı köhnə tuluqlara doldurmazlar. Yoxsa tuluqlar partlayar, şərab tökülər, tuluqlar da zay olar. Təzə şərab təzə tuluqlara doldurulur; onda hər ikisi qorunar».

Qızın dirilməsi və qadının şəfa tapması
(Mark 5:21-43; Luka 8:40-56)

¹⁸Bu şeyləri onlara söyləyərkən bir rəis gəldi və Ona səcdə qılaraq dedi: «Qızım indi ölür, amma gəlib əlini onun üstünə qoysan, yaşayacaq».
¹⁹İsa qalxıb şagirdləri ilə onun ardınca getdi.

²⁰Həmin vaxt on iki il qanaxma xəstəliyinə tutulan bir qadın İsanın arxasından gəlib Onun paltarının ətəyinə toxundu. ²¹Çünki öz-özünə deyirdi: «Heç olmasa paltarına toxunsam, sağalaram». ²²İsa da dönüb onu görərək dedi: «Cəsarətli ol, qızım, imanının səni xilas etdi». Qadın o saat sağaldı.

²³İsa rəisin evinə gələndə tütək çalanları və qarışıqlıq salan izdihamı gördü ²⁴və dedi: «Çəkilin buradan, çünki qız ölməyib, sadəcə olaraq yatıb». Onlar İsaya güldülər. ²⁵Amma camaat çölə çıxarılanda İsa içəri girdi və qızın əlindən tutdu; qız da ayağa qalxdı. ²⁶Bu xəbər o torpağın hər tərəfinə yayıldı.

İki kor ilə bir lal sağaldılar

^{27d}İsa oradan keçərkən iki kor adam Onun ardınca gələrək qışqırırdı: «Ey Davud Oğlu! Bizə rəhm elə!» ²⁸Evə girdikdə korlar Onun yanına gəldilər. İsa onlara dedi: «Bunu etməyə qadir olduğuma inanırsınızmı?» Kor adamlar Ona dedilər: «Bəli, ya Rəbb». ²⁹O zaman İsa onların gözlərinə toxunaraq dedi: «Sizə imanınıza görə olsun». ³⁰Onların

^b 9:13 Huşə 6:6; Mat. 12:7 ^c 9:13 Çağırmaq – bəzi əlyazmalarda tövbəyə çağırmaq.
^d 9:27 Mat. 20:30

gözləri açıldı. İsa «baxın heç kim bu barədə bilməsin» deyərək onlara ciddi tapşırırdı. ³¹ Onlar isə çıxıb Onun haqqındakı xəbəri o torpağın hər tərəfinə yaydılar.

³² Onlar çıxarkən cinə tutulmuş lal bir adamı İsanın yanına gətirdilər.

³³ Cin qovulandan sonra lal danışmağa başladı. Xalq heyrətlənərək dedi: «İsraildə heç vaxt belə bir şey baş verməmişdi». ³⁴ Lakin fariseylər deyirdilər: «O, cinlərin başçısının gücü ilə cinləri qovur».

Məhsul çox, işçilər az

³⁵ İsa bütün şəhər və kəndləri gəzib-dolaşaraq onların sinaqoqlarında təlim öyrədir, Səməvi Padşahlığın Müjdəsini vəz edir, hər cür xəstəliyə və hər cür naxoşluğa şəfa verirdi. ³⁶ Lakin izdihamı görəndə İsanın onlara rəhmi gəldi, çünki çobansız qoyunlar kimi tapətsiz və çarəsiz idilər. ³⁷ O zaman İsa şagirdlərinə dedi: «Məhsul çoxdur, işçilərsə azdır. ³⁸ Buna görə də məhsulun Sahibinə yalvarın ki, Öz məhsulunu yığmaq üçün işçilər göndərsin».

On iki şagirdə verilən vəzifə

(Mark 3:13-19; 6:7-13; Luka 6:12-16; 9:1-6; 10:1-12)

10 ¹ İsa On iki şagirdini yanına çağıraraq onlara natəmiz ruhlar üzərində səlahiyyət verdi ki, bunları qovsunlar, hər cür xəstəliyə və hər cür naxoşluğa şəfa versinlər. ² Bu On iki həvarinin adları belədir: birincisi Peter adlanan Şimon və onun qardaşı Andrey, Zavday oğlu Yaqub və qardaşı Yəhya, ³ Filip və Bartalmay, Tomas və vergiyəgən Matta, Halfay oğlu Yaqub və Tadday, ⁴ Kənançı Şimon və İsayə xəyanət edən Yəhuda İskaryot.

⁵ İsa həmin on iki nəfəri belə əmrlə göndərirdi: «Başqa millətlərin arasına getməyin və Samariyalıların heç bir şəhərinə girməyin, ⁶ amma İsrail xalqının itmiş qoyunlarının yanına gedin. ⁷ Getdiyiniz yerlərdə “Səməvi Padşahlıq yaxınlaşıb” deyərək vəz edin. ⁸ Xəstələrə şəfa verin, ölüləri dirildin, cüzamlıları pak edin, cinləri çıxarın. Müftə aldınız, müftə verin. ⁹ Qurşağınızda nə qızıl, nə gümüş, nə də mis götürün. ¹⁰ Yol üçün nə torba, nə iki köynək, nə çarıq, nə də əsa götürün. Çünki işçi öz azuqəsinə layiqdir. ¹¹ Hansı şəhərə ya kəndə girsəniz, orada ləyaqətli kimdirsə, axtarın və yola çıxanacan onun evində qalın. ¹² O evə girərkən

^e 9:34 Mat. 10:25; 12:24; Mark 3:22; Luka 11:15 ^f 9:35 Mat. 4:23; Mark 1:39;

Luka 4:44 ^g 9:36 Say. 27:17; 1Pad. 22:17; 2Saln. 18:16; Yez. 34:5; Zək. 10:2; Mark 6:34

^h 9:37-38 Luka 10:2; Yəh. 4:35 ⁱ 10:3 Tadday – bəzi əlyazmalarda Tadday ləqəbi verilən Lebbay. ^j 10:4 Kənançı – Romalılara qarşı müqəddəs müharibəyə hazırlaşan yəhudi millətçi təşkilatının üzvünə verilən ad. ^k 10:7-15 Luka 10:4-12 ^l 10:9-10 Luka 10:4

^m 10:10 1Kor. 9:14; 1Tim. 5:18

ev sakinlərini salamlayın. ¹³ Əgər ev layıqdırsa, əmin-amanlığınız onun üzərinə gəlsin; layıq deyilsə, əmin-amanlığınız özünüə qayıtsın. ¹⁴ Kim sizi qəbul etməyib sözlərinizi dinləməzsə, o evdən və ya şəhərdən çıxarkən ayaqlarınızın tozunu çırpın. ¹⁵ Sizə doğrusunu deyirəm: qiyamət günü^p Sodom və Homorra diyarının halı o şəhərin halından daha asan olacaq.

Şagirdlərin sıxıntıları
(Mark 13:9-13; Luka 21:12-17)

¹⁶ Budur, sizi qurdlar arasına quzular kimi göndərirəm. Ona görə də ilan kimi müdrik və göyərçin kimi məsum olun. ¹⁷ İnsanlardan özünüə gözləyin. Çünki onlar sizi məhkəmələrə çəkəcək, sinaqoqlarında qamçılacaqqlar. ¹⁸ Onlara və millətlərə şəhadət etmək üçün siz Mənə görə valilərin və padşahların qarşısına aparılacaqsınız. ¹⁹ Onlar sizi təslim edəndə necə və ya nə deyəcəyiniz barədə qayğı çəkməyin. Nə deyəcəyiniz həmin vaxt sizə bildiriləcək, ²⁰ çünki danışan siz yox, sizdə danışan Atanızın Ruhudur. ²¹ Qardaş qardaşı, ata övladını ölümə təslim edəcək. Övladlar ata-anasına qarşı çıxıb onları edam etdirəcək. ²² Mənim adıma görə hamı sizə nifrət edəcək. Amma axıracan dözən xilas olacaq. ²³ Sizi bir şəhərdə təqib edəndə başqasına qaçın. Çünki sizə doğrusunu deyirəm: siz İsrail şəhərlərini dolaşib-qurtarmamış Bəşər Oğlu gələcək.

²⁴ Şagird müəllimindən, qul da ağasından üstün deyil. ²⁵ Şagirdin öz müəllimi, qulun isə öz ağası kimi olması ona kifayətdir. Əgər ev sahibinə Baal-Zevul dedilərsə, onun ailə üzvlərinə bundan nə qədər artıq deyəcəklər!

Kimdən qorxmalı
(Luka 12:2-9)

²⁶ Beləliklə, onlardan qorxmayın. Çünki elə örtülü bir şey yoxdur ki, aşkara çıxmıyacaq və elə gizli bir şey yoxdur ki, bilinməyəcək. ²⁷ Sizə qaranlıqda dediklərimi gün işığında söyləyin və qulağınıza pıçıldananı damlardan bəyan edin. ²⁸ Bədəni öldürüb canı öldürə bilməyənlərdən qorxmayın. Həm canı, həm bədəni cəhənnəmdə məhv edə bilən Allahdan qorxun. ²⁹ İki sərçə bir qara pula satılmırmı? Onlardan biri belə, Atanızın izni olmadan yerə düşməz. ³⁰ Sizin başınızdakı saçlar belə, sayılıb. ³¹ Ona görə də qorxmayın, siz saysız-hesabsız sərçədən daha dəyərlisiniz.

ⁿ 10:14 Həv. 13:51 ^j 10:15 Yar. 19:24-28; Mat. 11:24 ^p 10:15 *Qiyamət günü* – hərfi tərcümədə *mühakimə günü*. ^q 10:16 Luka 10:3 ^r 10:19-20 Luka 12:11-12

^s 10:21 Mark 13:12; Luka 21:16 ^t 10:22 Mat. 24:9,13 ^u 10:24 Luka 6:40; Yəh. 13:16; 15:20 ^v 10:25 Mat. 9:34; 12:24; Mark 3:22; Luka 11:15 ^w 10:26 Mark 4:22; Luka 8:17

³²İnsanlar qarşısında Məni iqrar edən hər kəsi Mən də göylərdə olan Atamın qarşısında iqrar edəcəyəm. ³³^xAmma kim insanlar qarşısında Məni inkar etsə, Mən də onu göylərdə olan Atamın qarşısında inkar edəcəyəm.

İsaya layiq olmaq
(Luka 12:51-53; 14:26-27)

³⁴Düşünməyin ki, yer üzünə sülh gətirməyə gəlmişəm. Mən sülh deyil, qılınc gətirməyə gəlmişəm. ³⁵^yÇünki Mən oğulu atasından, qızı anasından, gəlini də qayınanasından ayırmağa gəlmişəm.

³⁶“İnsanın düşməni öz ev əhli olacaq”.

³⁷Atasını ya anasını Məndən artıq sevən kəs Mənə layiq deyil. Oğlunu ya qızını Məndən artıq sevən də Mənə layiq deyil. ³⁸^zÇarmıxını götürməyib ardımca gələn kəs də Mənə layiq deyil. ³⁹^aCanını qoruyan kəs onu itirəcək, Mənim uğrumda canını itirənsə onu qoruyacaq.

⁴⁰^bSizi qəbul edən kəs Məni qəbul edər. Məni qəbul edən də Məni Göndərəni qəbul edər. ⁴¹Peyğəmbəri peyğəmbər olduğu üçün qəbul edən kəs peyğəmbərə layiq bir mükafat alacaq. Salehi saleh olduğu üçün qəbul edən də salehə layiq bir mükafat alacaq. ⁴²^cKim bu kiçiklərdən birinə şagird olduğu üçün hətta bir kasa soyuq su içirdərsə, sizə doğrusunu deyirəm: mükafatsız qalmayacaq».

İsa Məsih və Vəftizçi Yəhya
(Luka 7:18-35)

11 ¹İsa On İki şagirdinə nəsihət verib qurtarandan sonra öyrədərək vəz etmək üçün onların şəhərlərinə getdi.

²Yəhya isə Məsihin işlərini zindanda eşidərək öz şagirdlərini^d göndərüb ³Ondan soruşdu: «Gəlməli Olan Sənsənmi, yoxsa başqasını gözləyək?» ⁴İsa onlara belə cavab verdi: «Gedin, eşidib gördüklərinizi Yəhyaya bildirin: ⁵^ekorlar görür, axsaqlar yeriyr, cüzamlılar pak olur, karlar eşidir, ölülər dirilir və yoxsullara Müjdə yayılır. ⁶Kim Mənə görə büdrəməsə, nə bəxtiyardır!»

⁷Onlar gedərkən İsa camaata Yəhya haqqında danışmağa başladı: «Çölə nəyə baxmağa getmişdiniz? Küləyin sarsıtdığı qamışamı? ⁸Bəs onda nəyə baxmağa getmişdiniz? Nəfis toxunmuş paltar geymiş bir adamamı? Amma nəfis toxunmuş paltar geyənlər padşahların saraylarında qalır. ⁹Bəs onda nəyə baxmağa getmişdiniz? Bir peyğəmbərəmi? Bəli, sizə

^x 10:33 2Tim. 2:12 ^y 10:35-36 Mik. 7:6 ^z 10:38 Mat. 16:24; Mark 8:34; Luka 9:23

^a 10:39 Mat. 16:25; Mark 8:35; Luka 9:24; 17:33; Yəh. 12:25 ^b 10:40 Mark 9:36-37;

Luka 9:47-48; 10:16; Yəh. 13:20 ^c 10:42 Mark 9:41 ^d 11:2 Şagirdlərini – bəzi

əlyazmalarda şagirdlərindən ikisini (Luka 7:18). ^e 11:5 Yeş. 35:5-6; 61:1-3

deyirəm, hətta peyğəmbərdən də üstün birinə. ^{10f}Bu o adamdır ki, onun haqqında yazılıb:

“Budur, Sənin önündə Öz elçimi göndərirəm,

O Sənin qabağında yolunu hazırlayacaq”.

¹¹Sizə doğrusunu deyirəm: qadından doğulanlar arasında Vəftizçi Yəhyadan daha üstün olan meydana çıxmayıb. Amma Səməvi Padşahlıqda ən kiçik olan ondan üstündür. ^{12s}Vəftizçi Yəhyanın günlərindən indiyə qədər Səməvi Padşahlıq zorla alınır və zor işlədənlər onu ələ keçirir. ¹³Çünkü bütün Peyğəmbərlər və Qanun Yəhyaya qədər peyğəmbərlik etdi. ^{14h}Əgər onu qəbul etmək istəyirsinizsə, gəlməli olan İlyas odur. ¹⁵Qulağı olan eşitsin!

¹⁶⁻¹⁷Bəs bu nəsi nəyə bənzədim? O, bazar meydanlarında oturan və

“Biz sizə tütək çaldıq, sizsə oynamadınız.

Biz mərsiyələr oxuduq, sizsə matəm tutmadınız”

deyib başqalarını səsləyən uşaqlara bənzəyir. ¹⁸Çünkü Yəhya gəldikdə nə çörək yeyir, nə şərab içirdi və onlar deyirlər: “O, cinə tutulmuşdur”. ¹⁹Bəşər Oğlu gəldikdə yeyib-içdi və onlar deyirlər: “Bu qarınqulu və əyyaş adama baxın! Vergiyiğanlara və günahkarlara dost oldu!” Amma hikmət öz əməlləri ilə ⁱtəsdiq olunur».

Tövbə etməyən şəhərlər

(Luka 10:13-15)

²⁰Onda İsa bir çox möcüzələr göstərdiyi şəhərləri tövbə etmədikləri üçün məzəmmət etməyə başladı. ^{21j}«Vay halına, ey Korazin! Vay halına, ey Bet-Sayda! Sizdə baş vermiş möcüzələr Sur və Sidonda olsaydı, onlar çoxdan çul geyinib külün üstündə oturaraq tövbə edərdilər. ²²Amma sizə deyirəm: qiyamət günü^k Sur və Sidonun halı sizinkindən daha asan olacaq. ^{23l}Sən, ey Kefernəhum, göyə qədər ucalacaqsanmı? Ölümlər diyarına qədər enəcəksən. Çünki səndə baş vermiş möcüzələr Sodomda olsaydı, o bu günə qədər durardı. ^{24m}Ancaq Mən sizə deyirəm: qiyamət günüⁿ Sodom diyarının halı səninkindən daha asan olacaq».

Yorğunlara Müjdə

(Luka 10:21-22)

²⁵O vaxt İsa davam edərək dedi: «Ey yerin-göyün Sahibi olan Ata! Səndən razıyam ki, bu şeyləri müdrik və dərrakəli adamlardan gzlədid

^f 11:10 Mal. 3:1 ^g 11:12-13 Luka 16:16 ^h 11:14 Mal. 4:5; Mat. 17:10-13;

Mark 9:11-13 ⁱ 11:19 *Əməlləri ilə* – bəzi əlyazmalarda *övladları tərəfindən* (Luka 7:35).

^j 11:21 Yeş. 23:1-18; Yez. 26:1–28:26; Yoel 3:4-8; Amos 1:9-10; Zək. 9:2-4 ^k 11:22 *Qiyamət günü* – hərfi tərcümədə *mühakimə günü*.

^l 11:23 Yar. 19:24-28; Yeş. 14:13-15

^m 11:24 Mat. 10:15; Luka 10:12 ⁿ 11:24 *Qiyamət günü* – hərfi tərcümədə *mühakimə günü*.

körpələrə agah etdin. ²⁶Bəli, Ata! Çünki bu Sənin xoş niyyətin idi. ²⁷^jAtam tərəfindən hər şey Mənim ixtiyarıma verildi. Oğulu Atadan başqa heç kəs tanımaz. Atanı da Oğuldan və Oğulun agah etmək istədiyi şəxsdən başqa heç kəs tanımaz.

²⁸Ey bütün yorğunlar və yükləri ağır olanlar, Mənim yanıma gəlin, Mən sizə rahatlıq verərəm. ²⁹^pMənim boyunduruğumu üzərinizə götürün və Məndən öyrənin. Çünki Mən həlim və qəlbən itaətkaram. Bununla canınıza rahatlıq taparsınız. ³⁰Çünki Mənim boyunduruğum rahat və yüküm yüngüldür».

Şənbə günü haqqında təlim

(Mark 2:23-28; Luka 6:1-5)

12 ¹^qO vaxtlar İsa bir Şənbə günü taxıl zəmiləri arasından keçirdi. Şagirdləri ac idi və sünbülləri qırıb yeməyə başladılar. ²Fariseylər bunu görüb Ona dedilər: «Budur, şagirdlərin Şənbə günü qadağan olunan işləri görürlər». ³^rİsa onlara dedi: «Davud və yanındakılar ac olanda nə etdiklərini oxumamısınızmi? ⁴O, Allahın evinə girdi; ona və yanındakılara deyil, yalnız kahinlərə yeməyə icazə verilən təqdis çörəklərini yedilər. ⁵Eləcə də Qanunda oxumamısınız ki, kahinlər məbəddə Şənbəni pozurlar, lakin təqsirsiz sayılırlar? ⁶Amma sizə deyirəm ki, məbəddən daha üstün Olan buradadır. ⁷s^əƏgər siz “Mən qurban deyil, mərhəmət istəyirəm” sözünün mənasını bilsəydiniz, təqsirsizləri məhkum etməzdiniz. ⁸Ona görə ki Bəşər Oğlu Şənbə gününün Sahibidir».

Əli qurumuş adamın şəfası

(Mark 3:1-6; Luka 6:6-11)

⁹İsa oradan ayrılıb onların sinaqoquna girdi. ¹⁰Budur, orada əli qurumuş bir adam var idi. Bəzi adamlar İsanı ittiham etmək məqsədi ilə «Şənbə günü şəfa verməyə icazə varmı?» deyər soruşdular. ¹¹^tİsa onlara belə cavab verdi: «Hansınızın bir qoyunu olarsa və qoyun Şənbə günü çuxura düşərsə, onu tutub çıxartmaz? ¹²İnsan qoyundan nə qədər dəyərlidir! Beləliklə, Şənbə günü xeyirxah iş görməyə icazə var». ¹³Sonra İsa adama dedi: «Əlini uzat!» O, əlini uzatdı və əli əvvəlki halına qayıdıb o biri əli kimi sağlam oldu. ¹⁴Fariseylər çıxıb İsanı necə məhv etmək barədə məsləhətləşdilər.

Allahın seçdiyi Qul

¹⁵İsa bunu bilib oradan uzaqlaşdı. Böyük bir izdiham Onun ardınca getdi və İsa onların hamısına şəfa verdi. ¹⁶Amma onlara qadağan etdi

^j 11:27 Yəh. 1:18; 3:35; 10:15 ^p 11:29 Yer. 6:16 ^q 12:1 Qanun. 23:25

^r 12:3-4 Lev. 24:9; 1Şam. 21:1-6 ^s 12:7 Huşə 6:6; Mat. 9:13 ^t 12:11 Luka 14:5

ki, Onun kim olduğunu deməsinlər. ^{17u}Bu, Yeşaya peyğəmbər vasitəsilə söylənən həmin söz yerinə yetsin deyə baş verdi:

¹⁸ «Budur, Mənim seçdiyim Qulum!

Mənə sevimlidir, könlüm Ondandır.

Mən Öz Ruhumu Onun üzərinə qoyacağam.

O, millətlərə ədalət elan edəcək.

¹⁹ O nə mübahisə, nə də fəryad edəcək.

Küçələrdə heç kim Onun səsinə eşitməyəcək.

²⁰ Ədaləti zəfərə çatdırana qədər

Əzilmiş qamışı qırmayacaq,

Tüstülənən piltəni söndürməyəcək.

²¹ Millətlər Onun adına ümid bağlayacaq».

İsa və Baal-Zevul

(Mark 3:20-30; Luka 6:43-45; 11:14-23)

²² Ondən sonra İsanın yanına cinə tutulmuş kor və lal bir adamı gətirdilər. İsa ona şəfa verdi. Beləcə o danışmağa və görməyə başladı.

²³ Bütün xalq «Bu, Davudun Oğlu deyilmi?» deyə mat qaldı. ^{24v} Lakin fariseylər bunu eşitdikdə dedilər: «Bu Adam ancaq cinlərin başçısı Baal-Zevulun gücü ilə cinləri qovur».

²⁵ Fariseylərin nə düşündüklərini bilən İsa onlara dedi: «Öz daxilindən bölünmüş hər padşahlıq viran qalar və öz daxilindən bölünmüş hər şəhər yaxud ev davam gətirməz. ²⁶ Əgər Şeytan Şeytanı qovarsa, özü daxilindən bölünmüş olur. Bu vəziyyətdə onun padşahlığı necə davam gətirər? ²⁷ Əgər Mən cinləri Baal-Zevulun gücü ilə qovuramsa, bəs sizin adamlarınız kimin gücü ilə qovur? Buna görə də onlar sizin hakimləriniz olacaq. ²⁸ Lakin Mən cinləri Allahın Ruhı ilə qovuramsa, deməli, Allahın Padşahlığı üzərinizə gəlib. ²⁹ Bir kimsə güclü adamın evinə girib əvvəlcə onun əl-qolunu bağlamadan onun malını necə qarət edə bilər? Gərək o adamın əvvəlcə əl-qolunu bağlasın, sonra evini qarət etsin. ^{30w} Mənimlə olmayan Mənə qarşıdır və Mənimlə yığmayan dağıdır.

^{31x} Buna görə sizə deyirəm: hər bir günah və hər bir küfr insanlara bağışlanacaq; amma Ruha qarşı küfr bağışlanmayacaq. ³² Kim Bəşər Oğluna qarşı söz söyləyərsə, bağışlanacaq; amma kim Müqəddəs Ruha qarşı söyləyərsə, nə bu dövrdə bağışlanacaq, nə də gələcək dövrdə.

^{33y} Ya ağaca yaxşı, bəhrəsinə də yaxşı deyin yaxud ağaca pis, bəhrəsinə də pis deyin; çünki ağac bəhrəsindən tanınır. ^{34z} Ey gürzələr nəsl, siz pis olduğunuz halda necə yaxşı şeylər söyləyə bilərsiniz? Çünki ürək doluluğundan ağız danışar. ³⁵ Yaxşı adam yaxşılıq xəzinəsindən yaxşı

^u 12:17-21 Yeş. 42:1-4 ^v 12:24 Mat. 9:34; 10:25 ^w 12:30 Mark 9:40

^x 12:31-32 Luka 12:10 ^y 12:33 Mat. 7:20 ^z 12:34 Mat. 3:7; 15:18; 23:33; Luka 3:7

şeylər çıxarır, pis adam isə pislik xəzinəsindən pis şeylər çıxarır. ³⁶Mən sizə deyirəm: insanlar söylədikləri hər boş söz üçün qiyamət günü^a hesab verəcəklər. ³⁷Çünki öz sözlərinə görə haqq qazanacaqsan və öz sözlərinə görə məhkum olunacaqsan».

Yunus peyğəmbərin əlaməti

(Mat. 16:1-4; Mark 8:11-12; Luka 11:24-26,29-32)

³⁸^bO zaman bəzi ilahiyyatçılar və fariseylər İsayə dedilər: «Müəllim, Səndən bir əlamət görmək istəyirik». ³⁹İsa onlara belə cavab verdi: «Pis və vəfasız nəsil bir əlamət axtarır. Amma ona Yunus peyğəmbərin əlamətindən başqa heç bir əlamət verilməyəcək. ⁴⁰«Çünki Yunus üç gün-üç gecə nəhəng balığın qarnında necə qalmışdısa, Bəşər Oğlu da üç gün-üç gecə yerin bağrında elə qalacaq. ⁴¹^dNineva xalqı qiyamət günündə^e bu nəsillə birgə qalxıb onu məhkum edəcək. Çünki onlar Yunusun vəzinə görə tövbə etmişdilər. Budur, Yunusdan daha böyük Olan buradadır. ⁴²^fCənub mələkəsi^g qiyamət günündə^h bu nəsillə birgə qalxıb onu məhkum edəcək. Çünki mələkə Süleymanın hikmətli sözlərini dinləmək üçün yer üzünün ucqarlarından gəlmişdi. Budur, Süleymandan daha böyük Olan buradadır.

⁴³Natəmiz ruh adamdan çıxdıqdan sonra quraq yerlərdə dolaşar, rahatlıq axtarar, lakin tapmaz. ⁴⁴O zaman deyər: «Çıxdığım evə dönüm». Evə qayıdanda onu boş, süpürülmüş və səliqə-sahman içində görər. ⁴⁵Bu vaxt o gedib özündən daha betər yeddi başqa ruhu özü ilə götürər. Onlar da oraya girib məskunlaşar. Onda bu adamın axırı əvvəlkindən daha pis olar. Bu pis nəslin də başına belə iş gələcək».

İsanın anası və qardaşları kimdir?

(Mark 3:31-35; Luka 8:19-21)

⁴⁶İsa camaatla söhbət edəndə anası və qardaşları bayırda durub Onunla danışmaq istəyirdilər. ⁴⁷Bir nəfər İsayə dedi: «Budur, anan və qardaşların bayırda dayanıb Səninlə danışmaq istəyirlər». ⁴⁸Amma İsa bu sözü söyləyəndə cavab verib dedi: «Mənim anam və qardaşlarım kimlərdir?» ⁴⁹Əlini şagirdlərinə doğru uzadaraq dedi: «Mənim anam və qardaşlarım bunlardır. ⁵⁰Çünki kim göylərdə olan Atamın iradəsini yerinə yetirirsə, Mənim qardaşım, bacım və anam odur».

^a 12:36 Qiyamət günü – hərfi tərcümədə *mühakimə günü*. ^b 12:38 Luka 11:16

^c 12:40 Yun. 1:17 ^d 12:41 Yun. 3:5 ^e 12:41 Qiyamət günündə – hərfi tərcümədə

mühakimədə. ^f 12:42 1Pad. 10:1-13; 2Saln. 9:1-12 ^g 12:42 Cənub mələkəsi – yəni

Süleymanın yanına gələn Səba mələkəsi. ^h 12:42 Qiyamət günündə – hərfi tərcümədə *mühakimədə*.

Səpilən toxum məsəli
(Mark 4:1-20; Luka 8:4-15)

13 ¹O gün İsa evdən çıxdı və gedib göl kənarında oturdu. ²ⁱYanına elə böyük izdiham toplaşdı ki, Özü bir qayığa minib oturdu və bütün izdiham sahildə durdu. ³İsa onlara məsəllərlə bir çox şey öyrədərək dedi: «Bir əkinçi toxum səpməyə çıxdı. ⁴Səpin zamanı toxumlardan bəzisi yol kənarına düşdü və quşlar gəlib onları dənələdi. ⁵Bəzisi torpağı çox olmayan daş-kəsəkli yerlərə düşdü. Torpağı dərin olmadığına görə tez cücərdi. ⁶Lakin günəş doğanda qarsalandı və kökləri olmadığına görə qurudu. ⁷Bəzisi tikanlar arasına düşdü. Tikanlar böyüyüb onları boğdu. ⁸Başqaları isə münbit torpağa düşdü. Bəzisi yüz, bəzisi altmış, bəzisi otuz qat səmərə verdi. ⁹Qulağı olan eşitsin!»

¹⁰Şagirdlər İsaya yaxınlaşıb dedilər: «Nə üçün onlara məsəllərlə danışırısan?» ¹¹O isə onlara belə cavab verdi: «Səməvi Padşahlığın sirlərini bilmə qabiliyyəti sizə verilmişdir, lakin onlara verilməmişdir. ¹²^jÇünki kimin varıdırsa, ona daha çox veriləcək və o, bolluq içində olacaq. Amma kimin yoxudursa, əlində olan da ondan alınacaq. ¹³^kMənim onlarla məsəllərlə danışmağımın məqsədi budur ki, “gördükləri halda görməzlər, eşitdikləri halda eşitməzlər və anlamazlar”. ¹⁴Yəşaya peyğəmbərin onlar üçün dediyi bu sözlər yerinə yetir:

“Eşitdikcə eşidəcəksiniz, amma anlamayacaqsınız,
Gördükcə görəcəksiniz, amma qanmayacaqsınız.

¹⁵ Çünki bu xalqın ürəyi kütləşdi,
Qulaqları ağır eşitdi,
Gözlərini yumdular ki,
Gözləri ilə görməsinlər,
Qulaqları ilə eşitməsinlər,
Ürəkləri ilə anlamasınlar
Və Mənə sarı dönməsinlər ki,
Mən onlara şəfa verim”.

¹⁶^lAmma sizin gözləriniz nə bəxtiyardır, çünki görür və qulaqlarınız nə bəxtiyardır, çünki eşidir! ¹⁷Sizə doğrusunu deyirəm: bir çox peyğəmbərlər və saleh adamlar sizin gördüklərinizi görməyi arzuladılar, amma görmədilər, eşitdiklərinizi eşitməyi arzuladılar, amma eşitmədilər.

¹⁸İndi əkinçi barədə məsəlin izahını dinləyin: ¹⁹kim Səməvi Padşahlıqla bağlı kəlamı eşidib anlamırsa, şər olan gəlib onun ürəyində səpilmiş olanı oğurlayır. Yol kənarına səpilən toxum budur. ²⁰Daş-kəsəkli yerlərə səpilən isə kəlamı eşidir və dərhal sevinclə qəbul edir. ²¹Lakin

ⁱ 13:2 Luka 5:1-3 ^j 13:12 Mat. 25:29; Mark 4:25; Luka 8:18; 19:26

^k 13:13-15 Yeş. 6:9-10; Yəh. 12:39-40; Həv. 28:26-27 ^l 13:16-17 Luka 10:23-24

onda kök olmadığına görə dözüümü az olur, kəlama görə əziyyət və təqibə məruz qalan kimi yıxılır. ²²Tikanlar arasına səpilən odur ki, kəlamı eşidir, lakin bu dövrün qayğıları və var-dövlətin aldadıcılığı kəlamı boğur və kəlam barsız olur. ²³Münbit torpağa səpilənsə odur ki, kəlamı eşidir, anlayır və doğrudan da, səməyə – bəzisi yüz, bəzisi altmış, bəzisi otuz qat səməyə verir».

Dəlicə və buğda məsəli

²⁴İsa onlara başqa bir məsəl də çəkdi: «Səməvi Padşahlıq tarlasına yaxşı toxum səpmiş bir adama bənzəyir. ²⁵Adamlar yatanda onun düşməni gəlib buğdaların arasına dəlicə səpib getdi. ²⁶Buğda böyüyüb bəhrə verəndə dəlicələr də göründü. ²⁷Ev sahibinin qulları gəlib ona belə dedilər: «Ağa, sən tarlana yaxşı toxum səpmədinmi? Bəs bu dəlicə haradan əmələ gəldi?» ²⁸O isə qullara dedi: «Bunu düşmən etmişdir». Qullar da ona dedilər: «İstəyirsənmi gedib onları çıxaraq?» ²⁹O dedi: «Yox, çünki dəlicələri çıxararkən onlarla birgə buğdanı da qopararsınız. ³⁰Qoy biçinə qədər hər ikisi birlikdə böyüsün. Biçin vaxtı mən biçinçilərə deyəcəyəm: «Əvvəlcə dəlicələri toplayın və yandırmaq üçün onlardan dərz bağlayın, buğdanı isə anbarlarıma toplayın»».

Xardal toxumu və maya məsəlləri

(Mark 4:30-34; Luka 13:18-21)

³¹İsa onlara başqa bir məsəl də danışaraq dedi: «Səməvi Padşahlıq bir adamın götürüb öz tarlasında səpdiyi xardal toxumuna bənzəyir. ³²Xardal toxumu bütün toxumların ən kiçiyi olsa da, böyüdükdə bütün bostan bitkilərindən hündür, lap ağac boyda olur. Belə ki göydə uçan quşlar gəlib onun budaqlarında yuva qurur».

³³İsa onlara başqa bir məsəl də söylədi: «Səməvi Padşahlıq xəmir mayasına bənzəyir. Qadın onu götürüb üç kisə^m una qarışdırıb bütün xəmir acıyanadək saxlayır».

³⁴İsa bütün bu şeyləri xalqa məsəllərlə söyləyirdi və onlara məsəlsiz heç bir şey söyləməzdə ki, ³⁵ⁿpeyğəmbər vasitəsilə söylənən bu söz yerinə yetsin:

«Ağzımı məsəllərlə açacağam,
Dünya yaranandan bəri
Gizli qalan şeyləri bəyan edəcəyəm».

Dəlicə və buğda məsəlinin izahı

³⁶O zaman İsa xalqdan ayrılıb evə girdi. Şagirdləri Onun yanına gəlib dedilər: «Tarladakı dəlicələr məsəlini bizə izah et». ³⁷Cavabında

^m 13:33 Kisə – yunan mətnində *saton*, təqribən 37 litr. ⁿ 13:35 Zəb. 78:2

İsa dedi: «Yaxşı toxumu səpən Bəşər Oğludur. ³⁸ Tarla isə dünyadır. Yaxşı toxum Padşahlığın övladlarıdır. Dəlicə isə şər olanın övladlarıdır. ³⁹ Dəlicələri səpmiş olan düşmən iblisdir. Biçin dövrün sonudur və biçinçilər isə mələklərdir. ⁴⁰ Dəlicələr toplanıb alovla yandırıldığı kimi bu dövrün sonunda da belə olacaq. ⁴¹ Bəşər Oğlu mələklərini göndərəcək, onlar da pis yola çəkən bütün şeyləri və qanunsuzluq edənləri Onun Padşahlığından toplayacaq ⁴² və onları odlu sobaya atacaqlar. Orada ağlaşma və diş qıcirtısı olacaq. ⁴³ O zaman salehlər özlərinin Atasının Padşahlığında günəş kimi parlayacaqlar. Qulağı olan eşitsin!

Dəfinə və mirvari məsəlləri

⁴⁴ Səməvi Padşahlıq tarlada gizlədilən bir dəfinəyə bənzəyir. Tapan adam onu gizlətdi, sevinclə gedib bütün varını satdı və o tarlanı satın aldı.

⁴⁵ Yenə Səməvi Padşahlıq gözəl mirvarilər axtaran bir tacirə bənzəyir. ⁴⁶ O, çox dəyərli olan bir mirvari tapanda gedib bütün varını satdı və onu satın aldı.

Tor məsəli

⁴⁷ Yenə Səməvi Padşahlıq dənizə atılan və hər cür balıq tutan bir tora bənzəyir. ⁴⁸ Tor dolduğu zaman onu sahilə çəkildilər və oturub yaxşılarını qablara yığdılar, pisləri isə kənara atdılar. ⁴⁹ Bu dövrün sonunda da belə olacaq. Mələklər gəlib pisləri salehlərin arasından kənar edəcəklər. ⁵⁰ Sonra onları odlu sobaya atacaqlar. Orada ağlaşma və diş qıcirtısı olacaq».

⁵¹ İsa «Bütün bunları anladınız mı?» deyərək soruşdu. Onlar İsayə «bəli, ya Rəbb» dedilər. ⁵² İsa da onlara dedi: «Ona görə də Səməvi Padşahlıq üçün şagirdlik etmiş hər ilahiyyatçı xəzinəsindən təzə və köhnə şeylər çıxaran ev sahibinə bənzəyir».

İsa Öz yurdunda rədd edilir (Mark 6:1-6; Luka 4:16-30)

⁵³ İsa bu məsəlləri bitirəndən sonra oradan ayrıldı. ⁵⁴ Öz yurduna gələrək oradakı sinaqoqda xalqı öyrətməyə başladı. Camaat təəccüblənərək dedi: «Bu Adamda belə hikmət, belə möcüzələr yaradan qüdrət haradandır? ⁵⁵ Bu, dülgərin Oğlu deyilmi? Anasının adı Məryəm deyilmi? Yaqub, Yusif, Şimon və Yəhuda Onun qardaşları deyilmi? ⁵⁶ Bütün bacıları aramızda yaşamırmı? Bəs onda bu Adama bütün bu şeylər haradandır?» ⁵⁷ Onların İsayə acığı tutdu. Amma İsa onlara dedi: «Bir peyğəmbərə öz yurdundan və öz evindən başqa heç bir yerdə xor baxmazlar». ⁵⁸ İsa onların imansızlığı üzündən orada çox möcüzə yaratmadı.

Yəhyanın edamı
(Mark 6:14-29; Luka 9:7-9)

14 ^{1P}O vaxt İsa barədə olan xəbərləri hökmdar Hirod eşitdi. ²Nökərlərinə dedi: «Bu, Vəftizçi Yəhyadır. O, ölümlər arasından dirilib. Buna görə də O, möcüzələr yaradır».

^{3Q}Hirod qardaşı Filipin arvadı Hirodiyaya görə Yəhyanı tutduraraq qollarını qandalladıb zindana saldırmışdı. ⁴Çünki Yəhya Hiroda demişdi: «Hirodyanı almaq sənə qadağandır». ⁵Hirod Yəhyanı öldürmək istəyirdi, amma camaatdan qorxurdu. Çünki camaat Yəhyanı peyğəmbər sayırdı.

⁶Hirodun ad günü qeyd ediləndə Hirodyanın qızı ortaya çıxıb rəqs etməyə başladı. Bu, Hirodun xoşuna gəldi. ⁷O and içib bəyan etdi ki, qız nə istəsə, ona verəcək. ⁸Qız isə anasının təhriki ilə dedi: «Vəftizçi Yəhyanın başını burada bir sini içində mənə ver». ⁹Padşahı kədər бүürüdü, amma içdiyi andlara və qonaqlara görə əmr etdi ki, ona istədiyini versinlər. ¹⁰Beləliklə, zindanda Yəhyanın boynunu vurdurdu. ¹¹Onun başı bir sini içində gətirilib qıza verildi. Qız da anasına apardı. ¹²Yəhyanın şagirdləri gəlib onun cəsədini götürdülər. Onu basdırdılar və gəlib İsayə bu barədə xəbər verdilər.

İsa beş min nəfəri doydurur
(Mark 6:30-44; Luka 9:10-17; Yəh. 6:1-14)

¹³İsa bunu eşidib qayığa minərək təkbəşinə oradan kimsəsiz bir yerə çəkildi. Bunu eşidən camaat şəhərlərdən piyada Onun ardınca getdi. ¹⁴İsa sahilə düşəndə böyük bir izdiham gördü, onlara rəhmi gəldi və xəstələrinə şafa verdi.

¹⁵Axşama yaxın şagirdlər Onun yanına gəlib dedilər: «Bura çöllükdür, vaxt da gecdir. Camaatı burax, qoy gedib kəndlərdən özlərinə yemək alsınlar». ¹⁶Amma İsa onlara dedi: «Getməklərinə ehtiyac yoxdur. Onlara yeməyi siz verin». ¹⁷Şagirdlər İsaya dedilər: «Burada beş çörək və iki balıqdan başqa bir şeyimiz yoxdur». ¹⁸İsa «onları buraya, Mənə gətirin» dedi. ¹⁹Camaata əmr etdi ki, otların üstündə otursunlar. İsa beş çörəyi və iki balığı götürüb göyə baxaraq şükür duası etdi. Sonra çörəyi bölüb şagirdlərə verdi. Şagirdlər də camaata payladılar. ²⁰Hamı yeyib-doydu. Artıq qalan hissələrdən on iki dolu zənbil yığdılar. ²¹Yemək yeyən adamların sayı qadınlar və uşaqlardan başqa, beş min nəfərə yaxın idi.

İsa suyun üstü ilə yeriyir
(Mark 6:45-53; Yəh. 6:15-21)

²²Bundan dərhal sonra İsa camaatı evlərinə göndərərkən şagirdlərini də məcbur etdi ki, qayığa minib Özündən əvvəl o biri sahilə keçsinlər. ²³İsa camaatı göndərəndən sonra dua etmək üçün tək-tənha dağa çıxdı.

P 14:1-2 Mat. 16:13-14; Mark 6:14-15; Luka 9:7-8 Q 14:3-4 Luka 3:19-20

r 14:4 Lev. 18:16; 20:21

Axşam olanda orada tək idi. ²⁴ Qayıq isə artıq qurudan çox stadi uzaqda^s idi və külək onlara qarşı olduğundan dalğalar qayığa zərbələr endirirdi. ²⁵ Gecənin dördüncü növbəsi^t İsa gölün üstü ilə yeriyərək onların yanına gəlmişdi. ²⁶ Şagirdlər isə İsanın gölün üstü ilə yeridiyini görəndə «Bu bir kabusdur!» deyərək lərzəyə düşdülər və qorxudan qışqırdılar. ²⁷ Lakin bu anda İsa onlara müraciət edib dedi: «Cəsarətli olun, Mənəm, qorxmayın!» ²⁸ Peter cavabında Ona dedi: «Ya Rəbb, əgər Sənsənsə, mənə əmr et ki, suların üstü ilə yanına gəlim». ²⁹ İsa «Gəl!» dedi. Peter də qayıqdan çıxıb suların üstü ilə yeridi və İsaya tərəf getdi. ³⁰ Amma küləyin güclü əsdiyini görəndə qorxdı və batmağa başladı. «Ya Rəbb, məni xilas et!» deyərək qışqırdı. ³¹ İsa o anda əlini uzadıb onu tutdu və dedi: «Ey imanlı az olan adam, nə üçün şübhə etdin?» ³² Onlar qayığa mindikləri zaman külək sakitləşdi. ³³ Qayıqda olanlar «Doğrudan da, Sən Allahın Oğlusan!» deyərək Ona səcdə qıldılar.

İsa Ginesarda xəstələrə şəfa verir

(Mark 6:53-56)

³⁴ İsa və şagirdlər gölü keçib Ginesar sahilinə çatdılar. ³⁵ O yerin adamları İsanı tanıdıqları zaman ətrafdakı hər yerə xəbər yaydılar. Bütün xəstələri Onun yanına gətirdilər. ³⁶ Xəstələr heç olmasa İsanın paltarının ələyinə toxunmaq üçün yalvarırdılar. Ona toxunanların hamısı sağaldı.

İnsanı murdar edən nədir?

(Mark 7:1-23)

15 ¹ Onda Yerusəlimdən fariseylər və ilahiyyatçılar İsanın yanına gəlib dedilər: ² «Nə üçün şagirdlərin ağsaqqallardan qalan adət-ənənəni pozur və çörək yedikləri zaman əllərini yumurlar?» ³ İsa cavabında onlara dedi: «Bəs siz nə üçün öz adət-ənənənizlə Allahın əmrini pozursunuz? ⁴ «Çünki Allah belə əmr etdi: “Ata-anana hörmət et” və “Atasını yaxud anasını söyən adam öldürülməlidir”. ⁵ Sizsə deyirsiniz: “Kim atasına yaxud anasına məndən umduğu yardım Allaha həsr olundu» desə, ⁶ onda atasına^w hörmət etməyə bilər”. Beləliklə, siz öz adət-ənənənizlə Allahın kəlamını heç edirsiniz. ⁷ «Ey ikiüzlülər! Yeşaya peyğəmbər sizin üçün nə yaxşı söyləyib! O demişdir:

⁸ “Bu xalq dodaqları ilə Mənə hörmət edir,

Amma qəlbləri Məndən uzaqdır.

⁹ Boş yerə Mənə səcdə edirlər,

^s 14:24 Qurudan çox stadi uzaqda – bir stadi 200 metrə yaxındır; bəzi əlyazmalarda gölün ortasında (Mark 6:47). ^t 14:25 Gecənin dördüncü növbəsi – hazırkı vaxtla səhər saat üç ilə altı arası. ^u 15:4 Çıx. 20:12; 21:17; Lev. 20:9; Qanun. 5:16 ^v 15:6 Atasına – bəzi əlyazmalarda ata-anasına. ^w 15:7-9 Yeş. 29:13

İnsan əmərlərindən çıxardıqları təlimləri öyrədirlər”».

¹⁰İsa camaatı yanına çağıraraq onlara dedi: «Qulaq asın və dərk edin. ¹¹Ağıza daxil olan şey insanı murdar etməz, amma insanı murdar edən ağızdan çıxan şeydir». ¹²O zaman şagirdlər gəlib Ona dedilər: «Bilirsənmi fariseylər bu sözü eşitdikdə incidilər».^x ¹³Amma İsa cavab verib dedi: «Səmavi Atamın əkmədiyi hər bitki kökündən qoparılacaq. ¹⁴Onları buraxın. Onlar korların kor rəhbərləridir. Əgər kor koru aparsa, ikisi də çuxura düşər».

¹⁵Peter Ona cavab verərək dedi: «Bu məsələ bizə izah et». ¹⁶İsa dedi: «Siz də hələ dərk etməmişsiniz? ¹⁷Başə düşmürsünüz ki, ağıza girən hər şey qarına gedir və ifraz olunur? ¹⁸Ağızdan çıxan şeylərsə ürəkdən çıxar, bunlar da insanı murdar edər. ¹⁹Çünki ürəkdən pis fikirlər, qatillik, zinakarlıq, cinsi əxlaqsızlıq, oğurluq, yalançı şahidlik və küfr çıxar. ²⁰İnsanı murdar edən şeylər bunlardır. Yuyulmamış əllərlə yemək isə insanı murdar etməz».

Kənanlı qadının imanı

(Mark 7:24-30)

²¹İsa oradan çıxıb Sur və Sidon bölgələrinə çəkildi. ²²Budur, Kənanlı bir qadın o diyardan çıxıb «Ya Rəbb, ey Davud Oğlu, mənə rəhm elə. Qızım ağır bir halda cinə tutulub» deyərək çağırırdı. ²³İsa cavabında ona bir söz belə, demədi. Şagirdləri yaxınlaşıb «onu burax, çünki arxamızca çağırır» deyərək İsayə yalvardılar. ²⁴Amma İsa cavab verib dedi: «Mən yalnız İsrail xalqının itmiş qoyunlarının yanına göndərilmişəm». ²⁵Qadınsa yaxınlaşdı və Ona səcdə qılıb dedi: «Ya Rəbb, mənə imdad et». ²⁶İsa cavab verib dedi: «Uşaqların çörəyini götürüb itlərə atmaq düzgün olmaz». ²⁷Qadın dedi: «Haqlısan, ya Rəbb! Amma itlər də sahiblərinin süfrəsindən düşən qırıntılardan yeyir». ²⁸O zaman İsa cavab verib qadına dedi: «Ey qadın! İmanın böyükdür; sənə istədiyin kimi olsun». Onun qızı o saatda sağaldı.

İsa dörd min nəfəri doydurur

(Mark 8:1-10)

²⁹İsa oradan çıxıb Qalileya gölünün sahilindən keçdi və dağın başına çıxıb orada oturdu. ³⁰Onun yanına böyük bir izdiham gəldi və özləri ilə birlikdə topallar, korlar, şikəstlər, lallar və daha başqa bir çoxunu gətirdilər. Onları İsanın ayaqları yanına qoydular və İsa onlara şəfa verdi. ³¹Xalq görəndə ki lallar danışır, şikəstlər sağalır, topallar yeriyir və korlar görür, heyrətləndi və İsrailin Allahını izzətləndirdi.

³²İsa şagirdlərini yanına çağıraraq dedi: «Bu camaata yazığım gəlir, çünki üç gündür ki, yanımdadırlar və yeməyə heç nələri yoxdur. Onları

^x 15:12 *İncidilər* – hərfi tərcümədə *biüdrədilər*. ^y 15:14 Luka 6:39 ^z 15:18 Mat. 12:34

evlərinə ac yola salmaq istəmirəm ki, yolda taqətdən düşməsinlər». ³³Şagirdlər Ona dedilər: «Bu çöllükdə bu qədər camaatı doyurmaq üçün çörəyi haradan tapaq?» ³⁴İsa onlardan soruşdu: «Neçə çörəyiniz var?» Onlar dedilər: «Yeddi və bir az da kiçik balığımız var». ³⁵Onda İsa camaata əmr etdi ki, yerə otursunlar. ³⁶Yeddi çörəklə balıqları götürdü və şükür edərək bölüb şagirdlərə, şagirdlər də camaata verdi. ³⁷Hamı yeyib-doydu. Artıq qalan hissələri yığdılar, yeddi səbət doldu. ³⁸Yemək yeyən adamların sayı isə qadınlar və uşaqlardan başqa, dörd min nəfər idi. ³⁹İsa camaatı buraxıb qayığa minərək Məcdəl bölgəsinə getdi.

Fariseylərin və sadukeylərin mayası

(Mat. 12:38-39; Mark 8:11-21; Luka 12:54-56)

16 ¹Fariseylər və sadukeylər yaxınlaşıb İsanı sınamaq üçün xahiş etdilər ki, onlara göydən gələn bir əlamət göstərsin. ²Amma İsa onlara cavab verdi: «Axşam olanda siz: “Hava yaxşı olacaq, çünki göy qırmızıdır”, ³səhər çağı “bu gün fırtına qopacaq, çünki göy qırmızıdır, tutqundur” deyirsiniz. Göyün^b görünüşünü seçə bilərsiniz, ancaq zamanın əlamətlərini seçə bilmirsiniz? ⁴Pis və vəfasız nəsil bir əlamət axtarır. Amma ona Yunusun əlamətindən başqa heç bir əlamət verilməyəcək». İsa onları tərk edib getdi.

⁵Şagirdlər o taya keçəndə çörək götürməyi yaddan çıxarmışdılar. ⁶İsa onlara dedi: «Ehtiyatlı olun! Fariseylərin və sadukeylərin mayasından özünüzi gözləyin». ⁷Şagirdlər isə öz aralarında danışib deyirdilər: «Bunu çörək götürmədiyimiz üçün deyir». ⁸İsa bunu bilərək dedi: «Ey iman az olanlar! Nə üçün çörəyinizin yoxluğundan danışırınsınız? ⁹Hələ dərk etmirsinizmi? Beş min nəfər üçün beş çörəyi və neçə zənbil yığdığınızı xatırlamırsınızmi? ¹⁰Dörd min nəfər üçün yeddi çörəyi və neçə səbət yığdığınızı da xatırlamırsınızmi? ¹¹Necə anlaya bilmirsiniz ki, Mən sizinlə danışanda çörəyi nəzərdə tutmamışdım? Fariseylərin və sadukeylərin mayasından özünüzi gözləyin». ¹²O zaman onlar anladılar ki, İsa çörək mayasından yox, fariseylərin və sadukeylərin təlimindən qorunmağı nəzərdə tutmuşdu.

Peterin Məsihi tanıması

(Mark 8:27-30; Luka 9:18-21)

¹³İsa Filip Qeysəriyyəsi bölgəsinə gəldiyi zaman Öz şagirdlərindən soruşdu: «Adamların dediyinə görə Bəşər Oğlu kimdir?» ¹⁴Onlar da dedilər: «Bəziləri Vəftizçi Yəhya, başqaları İlyas, digərləri isə deyirlər

^a 16:1 Luka 11:16 ^b 16:3 Göyün – bəzi əlyazmalarda *Ey ikiizlülər, göyün*.

^c 16:4 Luka 11:29 ^d 16:6 Luka 12:1 ^e 16:9-10 Mat. 14:17-21; 15:34-38

^f 16:14 Mat. 14:1-2; Mark 6:14-15; Luka 9:7-8

ki, Yeremya yaxud peyğəmbərlərdən biridir». ¹⁵İsa onlara dedi: «Bəs siz nə deyirsiniz? Sizcə Mən kiməm?» ¹⁶Şimon Peter cavab verdi: «Sən var olan Allahın Oğlu Məsihsən». ¹⁷İsa ona cavab verib dedi: «Nə bəxtiarsan, ey Yunus oğlu Şimon! Çünki bunu sənə bildirən ət və qan^h deyil, göylərdə olan Atamdır. ¹⁸Mən sənə deyirəm ki, sən Petersənⁱ və Mən cəmiyyətimi bu Qayanın^j üzərində quracağam. Ölümlər diyarının qapıları ona qalib gələ bilməyəcək. ¹⁹Səmavi Padşahlığın açarlarını sənə verəcəyəm. Yer üzündə bağlayacağın hər şey göylərdə bağlanmış olacaq və yer üzündə açacağın hər şey göylərdə açılmış olacaq». ²⁰Bu sözlərdən sonra İsa şagirdlərə qadağan etdi ki, Onun Məsih olduğunu heç kəsə danışmasınlar.

İsa ölüb-diriləcəyi barədə əvvəlcədən xəbər verir
(Mark 8:31–9:1; Luka 9:22-27)

²¹Bundan sonra İsa şagirdlərinə danışmağa başladı ki, Özü Yerusəlimə getməli, ağsaqqallar, başçı kahinlər və ilahiyyatçılar tərəfindən çox əzab çəkməli, öldürülməli və üçüncü gün dirilməlidir. ²²Peter Onu bir kənara çəkib etiraz etməyə başladı: «Ya Rəbb, Özünə yazığın gəlsin! Bu əsla Sənin başına gəlməyəcək!» ²³Amma İsa dönüb Peterə dedi: «Çəkil qarşımdan, Şeytan! Sən Mənə mane olursan. Sən Allahın işləri haqqında deyil, insan əməlləri barəsində fikirləşirsən».

²⁴^mSonra İsa şagirdlərinə dedi: «Əgər bir kəs Mənim ardımca gəlmək istəyirsə, özündən imtina etsin və çarmıxını götürüb ardımca gəlsin. ²⁵ⁿKim canını xilas etmək istəyirsə, onu itirəcək, amma kim Mənə görə canını itirirsə, onu qoruyacaq. ²⁶İnsan bütün dünyanı qazanıb canını itirərsə, ona nə xeyri var? Yaxud insan öz canının əvəzinə nə verə bilər? ²⁷^jÇünki Bəşər Oğlu Atasının izzəti içində Öz mələkləri ilə gələcək və o zaman hər kəsə öz əməlinə görə əvəzini verəcək. ²⁸Sizə doğrusunu deyirəm: burada duranlardan bəzisi Bəşər Oğlunun Padşahlığı ilə gəldiyini görmədən ölməyəcək».

İsanın görünüşü dəyişir
(Mark 9:2-13; Luka 9:28-36)

17 ¹^PAltı gündən sonra İsa Özü ilə yalnız Peter, Yaqub və qardaşı Yəhyanı götürüb hündür bir dağa çıxdı. ²Onların qarşısında görünüşü dəyişdi.

§ 16:16 Yəh. 6:68-69 ^h 16:17 Ət və qan – yəni insan. ⁱ 16:18 Peter – yunan mətnində Petros sözü olub daş deməkdir. ^j 16:18 Qaya – Xilaskar Rəbbin bir rəmzi. Bax: Qanun. 32:4; 2Şam. 22:47; Zəb. 89:26; Yeş. 26:4; 1Kor. 10:4. ^k 16:19 Mat. 18:18; Yəh. 20:23 ^l 16:21 Mat. 17:22-23; 20:19; 27:62-63 ^m 16:24 Mat. 10:38; Luka 14:27 ⁿ 16:25 Mat. 10:39; Luka 17:33; Yəh. 12:25 ^j 16:27 Zəb. 62:12; Mat. 25:31; Rom. 2:6; Vəhy 2:23 ^p 17:1-5 2Pet. 1:17-18

Üzü günəş kimi parladı və libası işıq kimi ağ oldu. ³O an Musa və İlyas onlara göründü. Onlar İsa ilə söhbət edirdi. ⁴Peter sözə başlayıb İsaya dedi: «Ya Rəbb! Nə yaxşı ki biz buradayıq. Əgər istəyirsənsə, burada üç çardağ qurum – biri Sənin, biri Musa, biri də İlyas üçün». ⁵^aPeter hələ danışan zaman parlaq bir bulud onların üzərinə kölgə saldı. Budur, buluddan bir səs gəldi: «Bu Mənim sevimli Oğlumdur, Ondan razıyam, Ona qulaq asın!» ⁶Şagirdlər bunu eşidəndə üzüstə yerə qapandılar və onları böyük dəhşət бүürdü. ⁷İsa gəlib onlara toxunaraq «Qalxın, qorxmayın!» dedi. ⁸Onlar da başlarını qaldıranda İsadan başqa kimsəni görmədilər.

⁹Dağdan enərkən İsa şagirdlərinə əmr etdi: «Bəşər Oğlu ölümlər arasından dirilənə qədər gördüyünüzü heç kimə söyləməyin». ¹⁰Şagirdlər Ondan soruşdular: «Elə isə, niyə ilahiyyatçılar deyirlər ki, əvvəlcə İlyas gəlməlidir?» ¹¹İsa onlara cavab verdi: «Düzdür, İlyas gəlib hər şeyi yoluna qoymalıdır. ¹²^aLakin sizə deyirəm: artıq İlyas gəldi və onu tanımadılar, lakin nə istədilsə, onun başına gətirdilər. Eyni cür Bəşər Oğlu da onların əlindən əzab çəkəcək». ¹³Şagirdlər o zaman başa düşdülər ki, İsa onlara bu sözləri Vəftizçi Yəhya haqqında söyləyirdi.

Oğlandan cin çıxarılır
(Mark 9:14-29; Luka 9:37-43)

¹⁴Onlar xalqın yanına gələndə bir adam gəlib İsanın qarşısında diz çökərək dedi: ¹⁵«Ya Rəbb! Oğluma rəhm elə, çünki o, epileptikdir və çox əzab çəkir. Tez-tez gah oda, gah da suya düşür. ¹⁶Onu Sənin şagirdlərinin yanına gətirdim, lakin ona şəfa verə bilmədilər». ¹⁷İsa cavab verərək dedi: «Ey imansız və yolunu azmış nəsil! Nə vaxta qədər sizinlə olacağam? Nə vaxta qədər sizə dözəcəyəm? Uşağı buraya, yanıma gətirin». ¹⁸İsa cinə qadağan etdi və cin uşaqdan çıxdı. Oğlan o saatda şəfa tapdı.

¹⁹O zaman şagirdlər İsaya təklidə yaxınlaşıb dedilər: «Nə üçün biz o ruhu qova bilmədik?» ²⁰^aİsa da onlara dedi: «İmanınız az olduğu üçün. Çünki sizə doğrusunu deyirəm: bir xardal toxumu qədər imanınız olarsa və siz bu dağa “buradan oraya köç” desəniz, o köçər və sizin üçün mümkün olmayan heç bir şey olmaz». ²¹^u

İsa ölüb-diriləcəyi barədə yenə xəbər verir
(Mark 9:30-32; Luka 9:43-45)

²²Qalileyada yığılarkən İsa şagirdlərə dedi: «Bəşər Oğlu insan əllərinə təslim ediləcək ²³və Onu öldürəcəklər, amma O, üçüncü gün diriləcək». Onlar çox kədərləndilər.

^a 17:5 Qanun. 18:15; Zəb. 2:7; Yeş. 42:1; Mat. 3:17; 12:18; Mark 1:11; Luka 3:21-22

^r 17:10 Mal. 4:5 ^s 17:12 Mat. 11:14 ^t 17:20 Mat. 21:21; Mark 11:23; Luka 17:5-6;

1Kor. 13:2 ^u 17:20-21 *Olmas – bəzi əlyazmalarda olmaz.* ²¹ *Bu cür ruhlar yalnız dua və orucla çıxar* (Mark 9:29).

Məbəd vergisi

²⁴«Kefernahuma gəldikləri zaman məbəd vergisini» yığanlar Peterə yaxınlaşıb dedilər: «Sizin Müəlliminiz vergi ödəmirmi?» ²⁵Peter «ödəyir» dedi. Evə gələndə İsa onu qabaqlayaraq dedi: «Şimon! Sən necə düşünürsən? Yerin hökmdarları gömrük və yaxud vergini kimdən alırlar? Öz övladlarındanmı, yoxsa kənar adamlardan?» ²⁶Peter Ona «kənar adamlardan» söylədikdə İsa ona dedi: «Belə isə, övladlar sərbəstdir. ²⁷Lakin bu adamları incitməyək deyə gölə get, tilov at və tilova düşən ilk balığı götür. Onun ağzını açanda bir gümüş pul^x tapacaqsan. Onu götür, həm Mənim, həm də öz əvəzinə ver».

Ən böyük kimdir?

(Mark 9:33-37,42-48; Luka 9:46-48; 17:1-2)

18 ¹Həmin vaxt şagirdlər İsanın yanına gəlib dedilər: «Səməvi Padşahlıqda ən böyük kimdir?» ²İsa yanına bir balaca uşaq çağırıb onu şagirdlərin arasına qoydu. ³O dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm: əgər siz yolunuzdan dönüb uşaqlar kimi olmasanız, Səməvi Padşahlığa əsla daxil ola bilməzsiz. ⁴Beləliklə, kim bu uşaq kimi özünü aşağı tutarsa, Səməvi Padşahlıqda ən böyük odur. ⁵Kim Mənim adımla belə bir uşaqı qəbul edərsə, Məni qəbul edir.

⁶Amma kim Mənə iman edən bu kiçiklərdən birini pis yola çəkərsə,^a öz boynuna böyük bir dəyirman daşı asıb dənizin dibinə atılaraq boğulmaq onun üçün daha yaxşı olar. ⁷İnsanları pis yola çəkən şeylər üçün vay bu dünyanın halına! Belə şeylərin gəlməsi qarşısıalınmazdır, amma vay o adamın halına ki, bunlar onun vasitəsilə gəlir! ⁸^bƏgər əlin və ya ayağın səni pis yola çəkərsə, onu kəs at. Sənin əbədi həyata şikəst və ya topal daxil olmağın iki əl və iki ayaqla əbədi oda atılmağından yaxşıdır. ⁹Əgər gözüün səni pis yola çəkərsə, onu çıxarıb at. Sənin tək gözlə əbədi həyata daxil olmağın iki gözlə cəhənnəm oduna atılmağından yaxşıdır.

İtmiş qoyun məsəli

(Luka 15:3-7)

¹⁰Bu kiçiklərdən birinə belə, xor baxmaqdan çəkinin. Çünki sizə deyirəm: onların səmadakı mələkləri göylərdə olan Atamın üzünü daima görür. ¹¹^d

^v 17:24 Çıx. 30:13; 38:26 ^w 17:24 Məbəd vergisi – yunan mətnində *didrachmon*,

yəni iki dirhəm. ^x 17:27 Bir gümüş pul – yunan mətnində *stater*, yəni dörd dirhəm.

^y 18:1 Luka 22:24 ^z 18:2-3 Mark 10:15; Luka 18:17 ^a 18:6,7,8,9 Pis yola çəkmək – hərfi

tərcümədə *büdrətmək*. ^b 18:8 Mat. 5:30 ^c 18:9 Mat. 5:29 ^d 18:10-11 Görür – bəzi əlyazmalarda *görür*. ¹¹ Çünki Bəşər Oğlu itmişləri xilas etməyə gəlmişdir (Luka 19:10).

¹²Siz necə deyirsiniz? Bir adamın yüz qoyunu varsa və onlardan biri yolunu azarsa, doxsan doqquzunu dağlarda qoyub yolunu azan qoyunu axtarmağa getməzmi? ¹³Sizə doğrusunu deyirəm: əgər onu tapa bilərsə, yolunu azmayan doxsan doqquz qoyun üçün sevindiyyindən artıq onun üçün sevinər. ¹⁴Beləcə bu kiçiklərdən birinin belə, həlak olması göylərdə olan Atanızın iradəsi deyil.

Qardaş günah işlədəndə

¹⁵Əgər qardaşın sənə qarşı günah işlədərsə, get, onun günahını ona göstər. Qoy hər şey yalnız ikinizin arasında qalsın. O sənə qulaq asarsa, qardaşını qazandın. ¹⁶Amma qulaq asmazsa, özünlə bir və ya iki nəfər götür ki, “hər iddia iki yaxud üç şahidin sözü ilə təsdiq edilsin”. ¹⁷Əgər o bu adamların da sözlünə qulaq asmaq istəməsə, vəziyyəti imanlılar cəmiyyətinə bildir. Əgər cəmiyyətin də sözlünə qulaq asmaq istəməsə, onu bir bütperəst və vergiyiğan hesab et.

¹⁸Sizə doğrusunu deyirəm: yer üzündə bağlayacağınız hər şey göydə bağlanmış olacaq və yer üzündə açacağınız hər şey göydə açılmış olacaq. ¹⁹Yenə sizə doğrusunu deyirəm: yer üzündə sizlərdən iki nəfər diləyəcəkləri hər hansı bir şey üçün razılığa gələrsə, göylərdə olan Atam onların istəklərini yerinə yetirəcək. ²⁰Çünki harada iki və ya üç nəfər Mənim adıyla yığılarsa, Mən də orada, onların arasındayam».

İnsafsız qul məsəli

²¹^hO zaman Peter gəlib İsayə dedi: «Ya Rəbb! Qardaşım mənə qarşı günah işlədərsə, neçə dəfə mən onu bağışlamalıyam? Yeddi dəfəmi?»

²²İsa ona dedi: «Sənə deyirəm: yeddi dəfə yox, yetmiş dəfə yeddi.

²³Ona görə də Səməvi Padşahlıq öz qulları ilə hesablaşmaq istəyən bir padşaha bənzəyir. ²⁴Hesablaşmağa başladığı zaman onun yanına on min talantⁱ borcu olan biri gətirildi. ²⁵Amma onun ödəməyə bir şeyi olmadığı üçün ağası əmr etdi ki, özü, arvadı, uşaqları və bütün malı satılaraq borcunu ödəsin. ²⁶Elə bu vaxt qul yerə qapanıb ona səcdə edərək dedi: “Səbir et! Mən hamısını ödəyəcəyəm”. ²⁷Ağasının o qula rəhmi gəldi, onu buraxdı və borcunu bağışladı.

²⁸Amma o qul kənara çıxıb ona yüz dinar borclu olan bir yoldaşını tapdı. Onu yaxaladı və “Borcunu ödə!” deyərək boğmağa başladı. ²⁹Yoldaşı yerə qapanıb ona “səbir et, borcunu ödəyəcəyəm” deyərək yalvardı. ³⁰O isə istəmədi. Gedib borcunu ödəyəndə qədər onu zindana saldırdı. ³¹Ağanın digər qulları baş verən hadisəni görəndə çox kədərləndilər və gedib bütün olanı ağalarına nəql etdilər.

^e 18:15 Luka 17:3 ^f 18:16 Qanun. 19:15 ^g 18:18 Mat. 16:19; Yəh. 20:23

^h 18:21-22 Luka 17:3-4 ⁱ 18:24 *Talant* – ən böyük ölçü, 34,5 kiloqram qızıl və yaxud gümüş.

³² Onda ağa o qulu yanına çağırıb dedi: “Ey pis qul, bütün o borcu sənə bağışladım, çünki mənə yalvardın. ³³ Mən sənə mərhəmət etdiyim kimi sən də yoldaşına mərhəmət etməli deyildinmi?” ³⁴ Ağası qəzəblənib bütün borcunu ödəyəne qədər onu işgəncə verənlərə təslim etdi. ³⁵ Hər biriniz qardaşlarınızı ürəkdən bağışlamasınız, Səməvi Atam da sizə elə edər».

Boşanma haqqında
(Mark 10:1-12)

19 ¹ İsa söhbətini bitirdikdən sonra Qalileyadan çıxıb Yəhudeyanın İordan çayının o biri tayında yerləşən bölgəsinə getdi. ² Böyük bir izdiham Onun ardınca gəldi. İsa orada onlara şəfa verdi.

³ Bəzi fariseylər İsanın yanına gəlib Onu sınamaq üçün belə bir sual verdilər: «İnsanın öz arvadını hər səbəbə görə boşamağa icazəsi varmı?»

⁴ İsa cavab verib dedi: «Oxumamısınız ki, Yaradan başlanğıcdan “onları kişi və qadın olaraq yaratdı” və dedi: ⁵ ^k “Buna görə də kişi ata-anasını tərk edib arvadına qovuşacaq və ikisi bir bədən olacaq”? ⁶ Artıq onlar iki deyil, bir bədəndir. Buna görə də qoy Allahın birləşdirdiyini insan ayırmasın». ⁷ Fariseylər İsaya belə dedilər: «Onda Musa nə üçün bir talaq kağızı verərək arvadını boşamağı əmr etdi?» ⁸ İsa onlara dedi: «Ürəyinizin inadkar olduğuna görə Musa arvadlarınızı boşamağınıza icazə verdi. Amma başlanğıcdan belə deyildi. ⁹ ^m Mənsə sizə deyirəm ki, cinsi əxlaqsızlıqdan başqa, hər hansı bir səbəbə görə arvadını boşayıb başqası ilə evlənən kəs zina edir».ⁿ

¹⁰ Şagirdləri İsaya dedilər: «Əgər ərlə arvad arasındakı münasibət belə isə, deməli, evlənməmək daha yaxşıdır». ¹¹ Amma İsa onlara dedi: «Hər adam bu sözü qəbul edə bilməz, ancaq bu qabiliyyətin verildiyi adamlar qəbul edə bilər. ¹² Çünki elələri var ki, anadangəlmə xədimdir, elələri var ki, insanlar tərəfindən xədim ediliblər, elələri də var ki, Səməvi Padşahlıq uğrunda özlərini xədim sayırlar. Bunu qəbul edə bilən qəbul etsin».

İsa uşaqlara xeyir-dua verir
(Mark 10:13-16; Luka 18:15-17)

¹³ O zaman uşaqlar İsanın yanına gətirildi ki, İsa onların üzərinə əllərini qoyub dua etsin. Şagirdlər isə onlara qadağan etdilər. ¹⁴ Amma İsa dedi: «Uşaqları buraxın, qoy Mənim yanıma gəlsinlər! Onlara mane olmayın! Çünki Səməvi Padşahlıq belələrinə məxsusdur». ¹⁵ İsa onların üzərinə əllərini qoyub oradan getdi.

j 19:4 Yar. 1:27; 5:2 k 19:5 Yar. 2:24 l 19:7 Qanun. 24:1-4; Mat. 5:31 m 19:9 Mat. 5:32; Luka 16:18; 1Kor. 7:10-11 n 19:9 Zina edir – bəzi əlyazmalarda zina edir. Ərindən boşanmış qadınla evlənən də zina edir (Luka 16:18).

Var-dövlət və Səməvi Padşahlıq
(Mark 10:17-31; Luka 18:18-30)

¹⁶ Bir adam İsanın yanına gəlib dedi: «Müəllim,^j mən nə yaxşılıq etməliyəm ki, əbədi həyata malik olum?» ¹⁷ İsa ona dedi: «Nə üçün Məndən yaxşılıq barəsində soruşursan? Yaxşı olan tək Biri vardır.^p Əgər sən əbədi həyata qovuşmaq istəyirsənsə, Onun əməllərinə riayət et». ^{18 q} O adam İsadən «Hansı əməllərə?» deyərək soruşdu. İsa da dedi: «“Qətl etmə. Zina etmə. Oğurluq etmə. Yalandan şahidlik etmə. ¹⁹ Ata-anana hörmət et”. Həmçinin “qonşunu özün kimi sev”».

²⁰ Cavan adam İsaya dedi: «Bunların hamısına riayət etmişəm,^r daha nəyim çatışmır?» ²¹ İsa ona dedi: «Əgər kamil olmaq istəyirsənsə, get, əmlakını sat və yoxsullara payla. Onda göylərdə xəzinən olacaq. Sonra qayıt, Mənim ardımca gəl». ²² Lakin cavan adam bu sözü eşitdikdə kədərlənib getdi, çünki var-dövləti çox idi.

²³ İsa şagirdlərinə dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm: varlı adamın Səməvi Padşahlığa daxil olması çətindir. ²⁴ Yenə sizə deyirəm ki, dəvənin iynə gözündən keçməsi varlı adamın Allahın Padşahlığına daxil olmasından asandır». ²⁵ Bunu eşidən şagirdlər çox təəccüblənərək dedilər: «Elə isə, kim xilas ola bilər?» ²⁶ İsa onlara baxıb dedi: «Bu, insanlar üçün qeyri-mümkündür, amma Allah üçün hər şey mümkündür».

²⁷ Bundan sonra Peter cavab verərək Ona dedi: «Bax biz hər şeyi qoyub Sənin ardınca gəlmişik, əvəzində nəyimiz olacaq?» ^{28 s} İsa onlara dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm: hər şey yeniləşəndə, Bəşər Oğlu izzətli taxtına oturanda Mənim ardımca gələn sizlər də İsrailin on iki qəbiləsinə hökm etmək üçün on iki taxt üzərində oturacaqsınız. ²⁹ Mənim adım uğrunda ya evlərini ya qardaşlarını ya bacılarını ya atasını ya anasını^f ya uşaqlarını və yaxud tarlalarını atan hər kəs bundan yüz dəfə artıq alacaq və əbədi həyatı da irs olaraq alacaq. ^{30 u} Amma birinci olanların çoxu axırıncı, axırıncı olanlarsa birinci olacaq.

Üzüm bağının sahibi barədə məsəl

20 ¹ Səməvi Padşahlıq səhər erkən durub öz üzüm bağı üçün işçi tutmağa çıxan ev sahibinə bənzəyir. ² O, işçilərlə günü bir dinara razılaşdırıb onları üzüm bağına göndərdi. ³ Üçüncü saat^r radələrində çıxıb

^j 19:16 Müəllim – bəzi əlyazmalarda *Ey yaxşı Müəllim*. ^p 19:17 Nə üçün Məndən yaxşılıq barəsində soruşursan? Yaxşı olan tək Biri vardır – bəzi əlyazmalarda *Mənə niyə yaxşı deyirsən? Tək Allahdan başqa yaxşısı yoxdur* (Mark 10:18; Luka 18:19).

^q 19:18-19 Çıx. 20:12-16; Qanun. 5:16-20; Lev. 19:18 ^r 19:20 Riayət etmişəm – bəzi əlyazmalarda *Gəncliyimdən bəri riayət edirəm* (Mark 10:20; Luka 18:21).

^s 19:28 Mat. 25:31; Luka 22:30 ^t 19:29 Ya anasını – bəzi əlyazmalarda *ya anasını ya arvadını*. ^u 19:30 Mat. 20:16; Luka 13:30 ^v 20:3 Üçüncü saat – hazırkı vaxtla səhər saat doqquz.

meydanda işsiz durmuş adamları gördü. ⁴ Onlara da dedi: “Siz də üzüm bağına gedin və haqqınızı düz verərəm”. ⁵ Onlar da bağa getdilər. Altıncı^w və doqquzuncu saat^x radələrində yenə çıxıb belə etdi. ⁶ On birinci saat^y radələrində çıxdı və orada duran başqalarını tapıb onlara dedi: “Nə üçün bütün günü burada işsiz durursunuz?” ⁷ “Çünki heç kim bizə iş vermədi” dedilər. Onlara “siz də üzüm bağına gedin”^z dedi.

⁸ “Axşam olanda bağ sahibi öz nəzarətçisinə dedi: “İşçiləri çağır və axırıncılardan başlayaraq birincilərə kimi muzdlarını ver”. ⁹ On birinci saat radələrində iş gələnlər adambaşına bir dinar aldılar. ¹⁰ Birinci gələnlərsə daha çox alacaqlarını düşündülər, lakin onlar da adambaşına bir dinar aldılar. ¹¹ Pullarını aldıkları zaman ev sahibinə şikayət edərək dedilər: ¹² “Bu ən axırıncılar cəmi bir saat işlədilər və sən onları günün ağırlığını və qızmar istisini çəkən bizlərlə bir tutdun”. ¹³ O isə onlardan birinə cavab verib dedi: “Dostum, axı mən sənə haqsızlıq etmədim, sən mənimlə bir dinara razılaşmadınmı? ¹⁴ Haqqını al, get! Axırıncıya da sənə verdim qədər vermək istəyirəm. ¹⁵ Öz pulumla istədiyimi etməyə ixtiyarım yoxdurmu? Sən mənim comərdliyimə qısqanırsan?” ¹⁶ Beləcə də axırıncılar birinci, birincilər isə axırıncı olacaq”.^c

İsa ölüb-diriləcəyi barədə üçüncü dəfə xəbər verir
(Mark 10:32-34; Luka 18:31-34)

¹⁷ İsa Yerusəlimə gedərkən yolda On İki şagirdi kənara çağıraraq ayrıca onlara dedi: ¹⁸ «Bax Yerusəlimə qalxırıq, Bəşər Oğlu başçı kahinlərə və ilahiyatçılara təslim olunacaq. Onu ölümə məhkum edəcəklər; ¹⁹ ələ salaraq qamçılıyaraq çarmıxa çəksinlər deyərək başqa millətlərə təslim edəcəklər. O, üçüncü gün diriləcək».

Kim üstündür
(Mark 10:35-45)

²⁰ O zaman Zavday oğullarının anası oğulları ilə birlikdə İsayə yaxınlaşıb səcdə qılaraq Ondən nə isə dilədi. ²¹ İsa qadından «Sən nə istəyirsən?» deyərək soruşdu. Qadın Ona dedi: «Əmr et ki, mənim bu iki oğlum Sənin Padşahlığında biri sağında, biri solunda otursun». ²² Amma İsa cavab verib dedi: «Nə dilədiyinizi özünüz də bilmirsiniz. Mənim içəcəyim kasadan siz də içə bilərsinizmi?»^d Onlar dedilər: «Bilərik». ²³ İsa

^w 20:5 *Altıncı saat* – hazırkı vaxtla günorta saat on iki. ^x 20:5 *Doqquzuncu saat* – hazırkı vaxtla günortadan sonra saat üç. ^y 20:6 *On birinci saat* – hazırkı vaxtla günortadan sonra saat beş. ^z 20:7 *Gedin* – bəzi əlyazmalarda *gedin və haqqınızı alarsınız*. ^a 20:8 Lev. 19:13; Qanun. 24:15 ^b 20:16 Mat. 19:30; Mark 10:31; Luka 13:30
^c 20:16 *Olacaq* – bəzi əlyazmalarda *olacaq; çünki dəvət edilmiş çox, seçilmiş isə azdır* (Mat. 22:14). ^d 20:22 *Bilərsinizmi?* – bəzi əlyazmalarda *bilərsinizmi? Mən vəftiz olduğum kimi siz də vəftiz ola bilərsinizmi?* (Mark 10:38).

onlara dedi: «Mənim içəcəyim kasadan içəcəksiniz.^e Amma sağımda və yaxud solumda oturmağa izin vermək Məndən asılı deyil. Atam oranı kimlər üçün hazırlayıbsa, onlara veriləcək».

²⁴Bunu eşidən on şagirdin iki qardaşa acığı tutdu. ²⁵İsa şagirdləri yanına çağıraraq dedi: «Bilirsiniz ki, millətlərin rəhbərləri onların üzərində hökmranlıq, əyanları da onlara ağalıq edir. ²⁶Sizin aranızda isə qoy belə olmasın. Sizlərdən böyük olmaq istəyən xidmətçiniz olsun. ²⁷Aranızda kim birinci olmaq istəsə, başqalarının qulu olsun. ²⁸Beləcə Bəşər Oğlu gəlmədi ki, Ona xidmət etsinlər, gəldi ki, Özü xidmət etsin və çoxlarını satın almaq üçün Öz canını fidyə versin».

İki kor adamın gözləri açılır
(Mark 10:46-52; Luka 18:35-43)

²⁹İsa şagirdləri ilə Yerixodan çıxarkən böyük bir izdiham Onun ardınca getdi. ³⁰Yol kənarında oturan iki kor adam İsanın oradan keçdiyini eşitdikdə «Ya Rəbb, ey Davud Oğlu! Bizə rəhm elə!» deyərək bağırır. ³¹Camaat onlara qadağan edib susdurmaq istədisə də, onlar «Ya Rəbb, ey Davud Oğlu! Bizə rəhm elə!» deyərək daha ucadan bağırır. ³²İsa dayanıb onları çağıraraq və onlardan soruşdu: «Nə istəyirsiniz, sizin üçün edim?» ³³Onlar dedilər: «Ya Rəbb, gözlərimiz açılсын». ³⁴İsanın onlara rəhmi gəldi, gözlərinə toxundu. Həmin an onların gözləri açıldı və İsanın ardınca getdilər.

İsanın Yerusəlimə girməsi
(Mark 11:1-11; Luka 19:28-40; Yəh. 12:12-19)

21 ¹Yerusəlimə yaxınlaşıb Zeytun dağının yamacındakı Bet-
Faqeyə gəldikləri zaman İsa iki şagirdi göndərərək ²onlara dedi:
«Qarşınızdakı kəndə gedin. Dərhal orada bağlanmış bir eşşəklə bir sığa tapacaqsınız. Onları açıb Mənə gətirin. ³Kim sizə bir şey desə, ona “bunlar Rəbbə lazımdır, tezliklə onları geri göndərəcək” deyərsiniz». ⁴Bunlar da peyğəmbər vasitəsilə söylənən bu söz yerinə yetsin deyərək baş verdi:

⁵^h«Sion qızınaⁱ deyən ki,
“Bax Padşahın sənə tərəf gəlir;
O itaətkardır və bir eşşəyə –
Eşşəyin balası olan sığaya minib gəlir”».

⁶Şagirdlər gedib İsanın əmr etdiyi kimi etdilər. ⁷Eşşəklə sığanı gətirib üzərlərinə paltarlarını qoydular və İsa sığanın belinə mindi. ⁸Camaatın

^e 20:23 *İçəcəksiniz* – bəzi əlyazmalarda *İçəcəksiniz və Mən vəftiz olduğum kimi vəftiz olacaqsınız* (Mark 10:39). ^f 20:25-27 Mat. 23:11; Mark 9:35; Luka 22:25-26
^g 20:30 Mat. 9:27 ^h 21:5 Yeş. 62:11; Zək. 9:9 ⁱ 21:5 *Sion qızına* – yəni Yerusəlim əhalisinə.

çoxu öz paltarlarını yola sərdi. Bəzisi də ağaclardan budaqlar kəsib yola döşədi. ⁹İsanın önündə gedən və ardınca gələn xalq belə nida edirdi:

«Davud Oğluna hosanna!»^k

Rəbbin ismi ilə Gələnə alqış olsun!

Ən ucalarda hosanna!»

¹⁰İsa Yerusəlimə daxil olanda bütün şəhər «Bu Kimdir?» deyərək sarsıldı. ¹¹Camaat isə deyirdi: «Bu, Qalileyanın Nazaret şəhərindən olan İsa Peyğəmbərdir».

İsa satıcıları məbəddən qovur

(Mark 11:15-19; Luka 19:45-48; Yəh. 2:13-22)

¹²İsa məbədə girib orada alver edənlərin hamısını qovdu. Sərrafların masalarını və göyərçin satanların kürsülərini çevirdi. ¹³Onlara belə dedi:

«“Mənim evim dua evi adlandırılacaq”

deyə yazılıb. Amma siz onu “quldur yuvasına” çevirmisiniz!»

¹⁴İsa məbəddə Onun yanına gələn korrara və axsaqlara şəfa verdi. ¹⁵Lakin başçı kahinlər və ilahiyatçılar Onun etdiyi heyratəmiz işləri və məbəddə «Davud Oğluna hosanna!» deyər bağırən uşaqları gördükdə acıqlandılar ¹⁶və Ona dedilər: «Bunların nə söylədiyini eşidirsənmi?» İsa da onlara dedi: «Bəli.

“Körpələrin və çağaların ağzından

Kamil həmd aldın”

sözünü heç oxumamısınızmi?» ¹⁷İsa onları tərək edib şəhərdən çıxdı. Bet-Anyaya gedib orada gecələdi.

Barsız əncir ağacı

(Mark 11:12-14,20-24; Luka 13:6-9)

¹⁸Səhəri gün İsa şəhərə qayıdanda acmışdı. ¹⁹Yol kənarında bir əncir ağacı gördü və ona yaxınlaşdı. Amma ağacda yarpaqdan başqa bir şey tapmadı. İsa ona dedi: «Qoy bir daha sənə meyvən çıxmasın». Əncir ağacı o anda qurudu. ²⁰Şagirdlər bunu gördükdə «Əncir ağacı bir anda necə qurudu?» deyərək heyratləndilər. ²¹İsa cavab verib onlara dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm: əgər imanınız olub şübhə etməsəniz, nəinki əncir ağacının başına gətirilən şeyi edərsiniz, hətta bu dağa “Qalx, dənizə atıl!” desəniz, elə də olacaq. ²²İmanla dua edərək hər nə dilərsəniz, alacaqsınız».

İsanın səlahiyyəti

(Mark 11:27-33; Luka 20:1-8)

²³İsa məbədə gəlib təlim öyrədərkən başçı kahinlər və xalqın ağsaqqalları Ona yaxınlaşıb dedilər: «Sən bu işləri hansı səlahiyyətlə

^j 21:9 Zəb. 118:25-26 ^k 21:9 Hosanna – ibrani dilində *xilas et*. Nida kimi işlənir.

^l 21:13 Yeş. 56:7; Yer. 7:11 ^m 21:16 Zəb. 8:2 ⁿ 21:21 Mat. 17:20; 1Kor. 13:2

edirsən? Sənə bu səlahiyyəti kim verib?» ²⁴İsa onlara belə cavab verdi: «Mən də sizə bir sual verəcəyəm; onu Mənə desəniz, Mən də bunları hansı səlahiyyətlə etdiyimi sizə deyərəm. ²⁵Yəhyanın vəftizi haradan idi? Göydən idi, yoxsa insanlardan?» Onlarsa aralarında müzakirə edərək belə dedilər: «Əgər desək “göydən”, “Bəs nə üçün ona inanmadınız?” deyəcək. ²⁶Amma desək “insanlardan”, camaatdan qorxuruq, çünki hamı Yəhyanı peyğəmbər sayır». ²⁷Cavabında İsayə dedilər: «Bilmirik». İsa da onlara dedi: «Bunları hansı səlahiyyətlə etdiyimi Mən də sizə demirəm.

İki oğul məsəli

²⁸Bəs siz necə düşünürsünüz? Bir adamın iki oğlu vardı. Gəlib birincisinə “oğlum, bu gün get üzüm bağımda işlə” dedi. ²⁹O da cavab verib “istəmirəm” dedi. Lakin sonra peşman olub getdi. ³⁰Həmin adam ikincisinə yaxınlaşıb yenə eyni sözü söylədi. O cavab verib “Gedirəm, ağam!” dedi, amma getmədi. ³¹Bu iki nəfərdən hansı atasının istəyini yerinə yetirdi?» Onlar «birincisi» dedilər. İsa onlara dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm: vergiyığanlar və fahişələr Allahın Padşahlığına sizdən qabaq girirlər. ³²Çünki Yəhya sizin yanınıza salehlik yolunu göstərməyə gəldi. Sizsə ona inanmadınız, amma vergiyığanlar və fahişələr ona inandılar. Siz bunu gördükdən sonra da peşman olub ona inanmadınız.

Pis bağbanlar məsəli

(Mark 12:1-12; Luka 20:9-19)

³³^PBaşqa bir məsəli dinləyin: Ev sahibi olan bir adam var idi. Üzüm bağı saldı, oranın ətrafına çəpər çəkdi. İçində yer qazaraq üzümsıxan düzəltdi, nəzarət qülləsi tikdi. Sonra isə bağı bağbanlara icarəyə verərək başqa ölkəyə getdi. ³⁴Məhsul vaxtı çatanda məhsulunu almaq üçün qullarını bağbanların yanına göndərdi. ³⁵Lakin bağbanlar onun qullarını tutub kimini döydülər, kimini öldürdülər, kimini də daşqalaq etdilər. ³⁶Bağ sahibi yenə əvvəlkindən daha çox başqa qullar göndərdi. Bağbanlar onlarla da əvvəlki kimi etdilər. ³⁷“Oğluma hörmət edərlər” deyərək axırda öz oğlunu onların yanına göndərdi. ³⁸Bağbanlarsa oğulu görəndə öz aralarında dedilər: “Varis budur. Gəlin onu öldürək və miras bizə qalsın”. ³⁹Beləcə onu tutub bağdan kənara çıxararaq öldürdülər. ⁴⁰Beləliklə, bağın sahibi gəldikdə bu bağbanlara nə edəcək?» ⁴¹Onlar İsayə dedilər: «Bu xainləri dəhşətli şəkildə həlak edəcək, üzüm bağını isə başqa bağbanlara icarəyə verəcək ki, onlar məhsulu öz vaxtında ona versinlər».

⁴²^qİsa onlara dedi: «Məgər siz Müqəddəs Yazılarda bunu heç oxumamısınız?

“Bənnaların rədd etdiyi daş
Guşədaşı olub.
Bu, Rəbbin işi idi,
Gözümüzdə xariqəli bir işdir”.

⁴³Buna görə sizə deyirəm: Allahın Padşahlığı sizdən alınıb onun məhsullarını yetişdirəcək bir millətə veriləcək. ⁴⁴Bu daşın üstünə yıxılan kəs parçalanacaq, daş isə kimin üzərinə düşərsə, onu əzəcəkdir.”^r

⁴⁵Başçı kahinlər və fariseylər Onun məsəllərini eşitdikdə bu sözləri onlar üçün dediyini başa düşdülər. ⁴⁶Ona görə də Onu tutmaq üçün yol axtarırdılar, lakin camaatdan qorxdular, çünki camaat İsanı peyğəmbər hesab edirdi.

Toy ziyafəti məsəli

(Luka 14:15-24)

22 ¹İsa yenə onlara məsəllərlə xitab edərək dedi: ²«Səməvi Padşahlıq oğluna toy ziyafəti verən bir padşaha bənzəyir. ³O, toy ziyafətinə dəvət olunanları çağırmaq üçün qullarını göndərdi. Lakin onlar gəlmək istəmədi. ⁴Bir daha başqa qulları göndərərək onlara dedi: “Dəvət olunanlara deyin ki, budur, mən ziyafətimi hazırladım, öküzlərim və bəslənmiş heyvanlarım kəsilib, hər şey hazırdır, toy ziyafətinə gəlin!” ⁵Amma dəvət olunanlar etinasızlıq göstərərək kimi tarlasına, kimi ticarətinə getdi. ⁶O biriləri isə onun qullarını tutub təhqir etdilər və öldürdülər. ⁷Padşah bundan xəbər tutaraq qəzəbləndi. Öz qoşunlarını göndərüb o qatilləri məhv etdi, şəhərlərini isə yandırdı. ⁸Onda qullarına dedi: “Toy ziyafəti hazırdır, fəqət dəvət olunanlar buna layiq deyil. ⁹Beləliklə, yolayrıclarına gedin və kimi tapsanız, toy ziyafətinə dəvət edin”. ¹⁰Həmin qullar yollara çıxdılar. Pis-yaxşı kimi tapdıqlarsa, hamısını topladılar. Toy məclisi qonaqlarla doldu.

¹¹Padşah qonaqlara baxmaq üçün girdikdə orada toy libası geyməmiş bir nəfəri gördü, ¹²ona dedi: “Dostum! Sən toy libası geyməmiş buraya necə girdin?” O isə susdu. ¹³^sO zaman padşah xidmətçilərə dedi: “Onun əllərini, ayaqlarını bağlayın və qaranlıq çölə atın! Orada ağlaşma və diş qıcirtəsi olacaq”. ¹⁴Çünki dəvət edilmiş çox, seçilmiş isə azdır».

Hər kəsin öz haqqı

(Mark 12:13-17; Luka 20:20-26)

¹⁵O zaman fariseylər gedib məsləhətləşirdilər ki, Onu söz üstündə necə tutsunlar. ¹⁶Onlar hirodçularla birgə öz şagirdlərini İsanın yanına göndərüb dedilər: «Müəllim, biz bilirik ki, Sən etibarlı adamsan, Allahın yolunu həqiqətə görə öyrədirsən və heç kimə tərəfkeşlik etmirsən. Çünki insanlar arasında fərq

^r 21:44 Bəzi əlyazmalarda bu ayə yoxdur. ^s 22:13 Mat. 8:12; 25:30; Luka 13:28

qoymursan. ¹⁷İndi bizə də görək, Səncə bizim üçün qeysərə vergi verməyə icazə var ya yox?» ¹⁸Amma İsa onların pis niyyətini bilərək dedi: «Ey ikiüzlülər, Məni niyə sınağa çəkirsiniz? ¹⁹Vergi verdiyiniz sikkəni Mənə göstərin». Onlar da Ona bir dinar gətirdilər. ²⁰İsa onlara dedi: «Sikkənin üstündəki bu təsvir və yazı kimindir?» ²¹Ona dedilər: «Qeysərin». O vaxt İsa onlara dedi: «Elə isə, qeysərin haqqını qeysərə, Allahın haqqını Allaha verin». ²²Bunu eşitdikləri zaman heyrləndilər və İsanı tərkdən getdilər.

Dirilmə haqqında sual

(Mark 12:18-27; Luka 20:27-40)

²³‘Həmin gün dirilmənin olmadığını iddia edən bəzi sadukeylər İsanın yanına gəlib soruşdular: ²⁴«Müəllim, Musa belə demişdir: “Əgər bir adam övladsız ölsə, qardaşı onun dul qalmış arvadını alıb ölən qardaşın nəslini davam etdirdirsin”. ²⁵Aramızda yeddi qardaş var idi. Birincisi bir arvad aldı və öldü. Uşağı olmadığından arvadı ilə qardaşı evləndi. ²⁶İkincisi və üçüncüsü, hətta yeddincisinə qədər eləcə öldü. ²⁷Hamısından sonra bu qadın da öldü. ²⁸İndi ölümlər diriləndə bu qadın o yeddi nəfərdən hansının arvadı olacaq? Çünki hamısı bu qadını almışdı».

²⁹İsa onlara cavab verib dedi: «Müqəddəs Yazıları və Allahın qüdrətini bilmədiyinizə görə yanılsınız. ³⁰Ona görə ki ölümlər diriləndə insanlar nə evlənir, nə də ərə gedirlər. Ancaq səmadakı mələklər kimi olurlar. ³¹⁻³² “Bəs ölümlərin dirilməsinə gəlincə, Allah tərəfindən sizə “Mən İbrahimin Allahı, İshaqın Allahı və Yaqubun Allahıyam” deyərək söylənən sözü oxumamısınız mı? Allah ölümlərin deyil, dirilərin Allahıdır». ³³Bunları eşidən camaat Onun təliminə təəccüblənirdi.

Allahın ən böyük əmr

(Mark 12:28-34; Luka 10:25-28)

³⁴Fariseylər İsanın sadukeyləri susdurduğunu eşidəndə bir yerə toplaşdılar. ³⁵Onlardan biri olan qanunşünas İsanı sınamaq məqsədi ilə Ondan bunu soruşdu: ³⁶«Müəllim, Qanunda ən böyük əmr hansıdır?» ³⁷İsa ona dedi: «“Allahın Rəbbi bütün qəlbinlə, bütün varlığınla və bütün düşüncənlə sev”. ³⁸Bu, böyük və əsas əmrdir. ³⁹Buna bənzəyən ikincisi budur: “Qonşunu özün kimi sev”. ⁴⁰Bütün Qanun və Peyğəmbərlərin sözləri bu iki əmrə əsaslanır».

Məsihi kimin Oğludur?

(Mark 12:35-37; Luka 20:41-44)

⁴¹Fariseylər toplaşdıqda İsa onlardan bunu soruşdu: ⁴²«Məsihi haqqında nə düşünürsünüz? O kimin Oğludur?» Onlar da İsayə «Davudun Oğlu»

† 22:23 Həv. 23:8 † 22:24 Qanun. 25:5 † 22:30 Səmadakı mələklər – bəzi

əlyazmalarda Allahın səmadakı mələkləri. † 22:31-32 Çıx. 3:6 † 22:37 Qanun. 6:5

† 22:39 Lev. 19:18

dedilər. ⁴³İsa onlara dedi: «Elə isə, nə üçün Davud Ruh vasitəsilə Ona “Ağa” deyə müraciət edir?

⁴⁴“Rəbb mənim Ağama dedi:

«Mən düşmənlərini ayaqlarının altına salanadək
Sağımda otur»

deyib. ⁴⁵Əgər Davud Ona “Ağa” deyə müraciət edirsə, O necə Davudun oğlu ola bilər?» ⁴⁶Bunun cavabında İsayə kimsə bir söz deyə bilmədi. O gündən sonra artıq heç kim Ondan bir şey soruşmağa cəsarət etmədi.

Vay halınıza!
(Luka 11:39-51)

23 ¹Bundan sonra İsa camaata və şagirdlərinə müraciət edib ²dedi: «İlahiyyatçılar və fariseylər Musanın kürsüsündə oturmuşlar. ³Buna görə də sizə əmr etdikləri hər şeyə riayət və əməl edin. Amma onların etdiklərini etməyin, çünki söyləyərlər, amma riayət etməzlər. ⁴Ağır və çətin daşına bilən yükləri bağlayıb insanların çiyinə yükləyirlər, özləri isə bu yükləri daşımaq üçün barmaqlarını belə, tərپətmək istəməzlər. ⁵«Onlar öz əməllərinin hamısını insanlar görsün deyə edərlər. Çünki onlar dua qutucuqlarını^b genişləndirib geyimlərinin qotazlarını^c uzadarlar. ⁶Ziyafətlərdə yuxarı başı və sinaqoqlarda baş kürsüləri tutmağı, ⁷bazar meydanlarında salam almağı, insanların onlara “Rabbi!”^d deyə xitab etməsini sevrələr.

⁸Amma kimsə sizi “Rabbi” deyə çağırmasın. Çünki sizin bir Müəlliminiz var.^e Siz hamınızsa qardaşınız. ⁹Yer üzündə kimsəyə “ata” deməyin. Çünki bir Atanız var, O da Səməvi Atadır. ¹⁰Kimsə sizə “rəhbər” deməsin. Çünki bir Rəhbəriniz var, O da Məsihdir. ¹¹^fAranızda ən böyük olan xidmətçiniz olsun. ¹²^gKim özünü yüksəldərsə, aşağı tutulacaq və kim özünü aşağı tutarsa, yüksəldiləcək.

¹³Vay halınıza, ey ilahiyyatçılar və fariseylər – ikiüzlülər! Çünki siz Səməvi Padşahlığı insanların üzünə qapayırınsınız. Nə özünü girirsiniz, nə də girmək istəyənləri buraxırınsınız. ¹⁴^h

^z 22:44 Zəb. 110:1 ^a 23:5-6 Mark 12:38-39; Luka 20:46 ^b 23:5 *Dua qutucuqları* – bu qutucuğa Tövratdan götürülən bəzi ayələr qoyulur. Yəhudilər dua edən zaman onu ya alına, ya da qola bağlayırlar. ^c 23:5 *Qotaz* – Rəbbin əmrlərini xatırlamaq üçün geyimlərin dörd tərəfinə taxılır. Bax: Say. 15:38-40; Qanun. 22:12. ^d 23:7 *Rabbi* – yəni Müəllim. ^e 23:8 *Var* – bəzi əlyazmalarda *var, O da Məsihdir*. ^f 23:11 Mat. 20:25-27; Mark 9:35; 10:43-44; Luka 22:25-26 ^g 23:12 Luka 14:11; 18:14 ^h 23:13-14 *İkiüzlülər! ... buraxırınsınız* – bəzi əlyazmalarda *ikiüzlülər! Çünki siz dul qadınların evlərini yeyib-dağıdılar və özlərinizi göstərmək üçün uzun-uzadı dua edəsiniz. Bunun üçün sizin cəzanız daha ağır olacaq*. ¹⁴ *Vay halınıza, ey ilahiyyatçılar və fariseylər – ikiüzlülər! Çünki siz Səməvi Padşahlığı insanların üzünə qapayırınsınız. Nə özünü girirsiniz, nə də girmək istəyənləri buraxırınsınız* (Mark 12:40; Luka 20:47), bəzilərinə isə 13-cü ayə ilə 14-cü ayənin yeri dəyişikdir.

¹⁵Vay halınıza, ey ilahiyyatçılar və fariseylər – ikiüzlülər! Çünki siz dənizi və qurunu dolaşırsınız ki, bir nəfəri dinə gətirəsiniz. Dinə gətirdikdə isə onu özünüzdən ikiqat artıq cəhənnəmlik edirsiniz.

¹⁶Vay halınıza, ey kor rəhbərlər! Deyirsiniz ki, “kim məbədə and içirsə, əhəmiyyətli bir şey deyil, lakin kim məbədin qızılına and içirsə, öz andına borcludur”. ¹⁷Ey ağilsızlar və korlar! Hansı daha böyükdür? Qızılı, yoxsa qızılı təqdis edən məbədmə? ¹⁸Yenə də deyirsiniz ki, “kim qurbangaha and içirsə, əhəmiyyətli bir şey deyil; lakin qurbangah üzərindəki qurbana and içən öz andını yerinə yetirməlidir”. ¹⁹Ey korlar!ⁱ Hansı daha böyükdür? Qurbanı, yoxsa qurbanı təqdis edən qurbangahı? ²⁰Beləliklə, qurbangaha and içən kəs ona və onun üstündə olan bütün şeylərə and içir. ²¹Məbədə and içən kəs ona və içində Yaşayana and içir. ²²^jGöyə and içən kəs də Allahın taxtına və taxtda Oturana and içir.

²³^kVay halınıza, ey ilahiyyatçılar və fariseylər – ikiüzlülər! Çünki siz nanə, şüyüd və zirənin onda birini verirsiniz, lakin Qanunun daha vacib işlərini, ədaləti, mərhəməti və imanı atırsınız. Amma onda biri verməklə yanaşı bunları da yerinə yetirməli idiniz. ²⁴Ey kor rəhbərlər! Ağcaqanadı süzgəclə çıxarır, dəvəni isə udursunuz!

²⁵Vay halınıza, ey ilahiyyatçılar və fariseylər – ikiüzlülər! Çünki siz kasanın və boşqabın bayır tərəfini təmizləyirsiniz, lakin onların daxili soyğunçuluq və pozğunluqla doludur. ²⁶Sən, ey kor farisey! Əvvəlcə kasanın^l daxilini təmizlə ki, bayır tərəfi də təmiz olsun!

²⁷^mVay halınıza, ey ilahiyyatçılar və fariseylər – ikiüzlülər! Çünki siz ağardılmış məqbərələrə bənzəyirsiniz: onların bayır tərəfi gözəl görünür, daxili isə ölü sümükləri və hər cür murdarlıqla doludur. ²⁸Siz də zahirən insanlara saleh görünürsünüz, daxilən isə ikiüzlülük və qanunsuzluqla dolusunuz.

²⁹Vay halınıza, ey ilahiyyatçılar və fariseylər – ikiüzlülər! Çünki siz peyğəmbərlərə məqbərələr tikirsiniz, salehlərin abidələrini bəzəyirsiniz. ³⁰“Biz ata-babalarımızın yaşadığı günlərdə yaşasaydıq, peyğəmbərlərin qanını tökməkdə onlarla şərikin olmazdıq” deyirsiniz. ³¹Beləliklə, peyğəmbərləri öldürənlərin övladları olduğunuza özünüzdə şahadət edirsiniz. ³²Elə isə, ata-babalarınızın başladığı işi başa çatdırın! ³³ⁿSiz ey ilanlar, gürzələr nəslə! Cəhənnəmə məhkum edilməkdən necə qaçacaqsınız?

³⁴Ona görə də Mən sizə peyğəmbərlər, müdrik adamlar və ilahiyyatçılar göndərirəm. Siz onlardan bəzisini öldürəcək və çarmıxa

ⁱ 23:19 Korlar – bəzi əlyazmalarda *ağılsızlar və korlar*. ^j 23:22 Yeş. 66:1; Mat. 5:34-35

^k 23:23 Lev. 27:30 ^l 23:26 Kasanın – bəzi əlyazmalarda *kasanın və boşqabın*.

^m 23:27 Həv. 23:3 ⁿ 23:33 Mat. 3:7; 12:34; Luka 3:7

çəkəcəksiniz. Bəzisini sinaqoqlarınızda qamçılayacaq və şəhərdən şəhərə qovacaqsınız; ^{35j}belə ki saleh olan Habilin qanından tutmuş məbədlə qurbangahın arasında öldürdüyünüz Berekya oğlu Zəkəriyyənin qanına qədər yer üzündə tökülən bütün saleh adamların qanı üçün məsuliyyət daşıyasınız. ³⁶Sizə doğrusunu deyirəm: bütün bu şeylər üçün bu nəsil məsuliyyət daşıyacaq.

Yerusalimin aqibəti

(Luka 13:34-35)

³⁷Ey Yerusalem, Yerusalem! Peyğəmbərləri öldürən və ora göndirilənləri daşqalaq edən şəhər! Toyuq cücələrini qanadları altına yığan kimi Mən də dəfələrlə sənin övladlarını yığmaq istədim, sizsə istəmədiniz! ^{38p}Baxın, eviniz viran qalır. ^{39q}Çünkü Mən sizə bunu deyirəm:

“Rəbbin ismi ilə Gələnə alqış olsun!”

deyənə qədər Məni bir daha görməyəcəksiniz».

Axır zamanın əlamətləri

(Mark 13:1-23; Luka 21:5-24)

24 ¹İsa məbəddən çıxıb gedərkən şagirdləri məbədin binalarını Ona göstərmək üçün yanına gəldilər. ²İsa onlara cavab verib dedi: «Bütün bunları görürsünüzmü? Sizə doğrusunu deyirəm: onların daşı daş üstündə qalmayacaq, hamısı yerlə yeksan olacaq».

³İsa Zeytun dağında oturanda şagirdlər ayrılıqda Onun yanına gəlib dedilər: «Bizə söylə, bu dediklərin nə vaxt baş verəcək? Sənin zühurun və dövrün sonuna hansı əlamətlər olacaq?» ⁴İsa onlara cavab verib dedi: «Ehtiyatlı olun, qoy sizi heç kim aldatmasın. ⁵Çünkü Mənim adımla çox adam gəlib “Məsih mənəm” deyərək çoxlarını aldadacaq. ⁶Siz müharibələr və müharibə xəbərləri eşidəcəksiniz. Amma təlaşa düşməyin. Bunlar baş verməlidir, amma bu hələ hər şeyin axırı deyil. ⁷Çünkü millət millətə, padşahlıq padşahlığa qarşı çıxacaq. Yerbəyer aclıq^r və zəlzələlər olacaq. ⁸Bütün bunlar sanki doğuş ağrıların başlanğıcıdır.

^{9s}O zaman sizi əziyyətə təslim edib öldürəcəklər. Mənim adıma görə bütün millətlər sizə nifrət edəcək. ¹⁰Onda bir çoxu imandan büdrəyərək bir-birini təslim edəcək və bir-birinə nifrət edəcək. ¹¹Bir çox yalançı peyğəmbər törəyib çox adamı aldadacaq. ¹²Qanunsuzluq çoxaldığı üçün bir çoxunun məhəbbəti soyuyacaq. ^{13t}Amma axıracan dözən xilas olacaq. ¹⁴Səmavi Padşahlığın bu Müjdəsi bütün millətlərə şəhadət olmaq üçün bütün dünyada vəz ediləcək. O zaman hər şeyin axırı gələcək.

j 23:35 Yar. 4:8; 2Saln. 24:20-21 p 23:38 Yer. 12:7; 22:5; 26:6 q 23:39 Zəb. 118:26

r 24:7 Aclıq – bəzi əlyazmalarda aclıq, vəba. s 24:9 Mat. 10:22 t 24:13 Mat. 10:22

¹⁵“Beləliklə, Daniel peyğəmbərin bəhs etdiyi viranəlik gətirən iyrənc şeyin Müqəddəs məkanda qoyulduğunu gördüyünüz zaman – qoy oxuyan bunu anlasın – ¹⁶Yəhudeyada olanlar dağlara qaçsın. ¹⁷“Damda olan evindəki əşyaları götürmək üçün aşağı enməsin. ¹⁸Tarlada olan üst paltarını götürmək üçün geri qayıtmasın. ¹⁹Həmin günlər hamilələrin və körpə əmizdirənlərin vay halına! ²⁰Dua edin ki, qaçmağınız qıç fəslində və ya Şənbə günündə baş verməsin. ²¹“Çünki o vaxt elə dəhşətli əzab-əziyyət olacaq ki, dünyanın başlanğıcından indiyə qədər beləsi olmayıb və heç olmayacaq da. ²²Əgər o günlər qısaldılmasaydı, heç bir insan xilas ola bilməzdi. Amma seçilmişlərə görə o günlər qısaldılacaq.

²³“O zaman əgər kimsə sizə desə ki, “bax, Məsih buradadır” yaxud da “oradadır”, inanmayın. ²⁴Çünki yalançı məsihlər və yalançı peyğəmbərlər törəyəcək. Onlar böyük əlamətlər və xariqələr göstərəcəklər ki, imkan taparlarsa, seçilmişləri də aldatsınlar. ²⁵Bax Mən sizə əvvəlcədən söyləmişəm. ²⁶“Ona görə sizə “bax, O çöldədir” desələr də, çıxmayın. “Bax, O daxili otaqlardadır” desələr də, inanmayın. ²⁷Çünki şimşək şərqdə çıxıb qərbdə belə, göründüyü kimi Bəşər Oğlunun zühuru da elə olacaq. ²⁸“Leş haradadırsa, kərkəslər də orada toplaşar.

Bəşər Oğlunun zühuru
(Mark 13:24-31; Luka 21:25-33)

²⁹^a“Amma o günlərin əzab-əziyyətindən dərhal sonra
Günəş tutulacaq,
Ay nurunu saçmayacaq,
Ulduzlar göydən töküləcək,
Səma cisimləri lərzəyə gələcək.

³⁰^b“O zaman Bəşər Oğlunun əlaməti göydə görünəcək. O vaxt yer üzünün bütün tayfaları şivən qoparacaq və Bəşər Oğlunun göyün buludları üzərində qüdrət və böyük izzətlə gəldiyini görəcək. ³¹O, mələklərini uca şeypur səsi ilə göndərəcək. Mələklər də göylərin bir ucundan o biri ucuna qədər dörd külək istiqamətindən Onun seçdiklərini toplayacaq.

³²“Əncir ağacından ibrət alın: onun budağı cücərib yarpaqlananda bilirsiniz ki, yay fəslə artıq yaxındır. ³³Eləcə siz də bütün bu şeyləri görəndə bilin ki, Bəşər Oğlu yaxındadır, lap qapıdadır. ³⁴Sizə doğrusunu deyirəm: bu nəsil ömrünü sona çatdırmazdan əvvəl bütün bunlar baş verəcək. ³⁵Yer və göy keçib gedəcək, amma Mənim sözlərim əsla keçib getməyəcək.

^u 24:15-16 Dan. 9:27; 11:31; 12:11 ^v 24:17-18 Luka 17:31 ^w 24:21 Dan. 12:1; Vəhy 7:14

^x 24:23 Luka 17:21,23 ^y 24:26-27 Luka 17:23-24 ^z 24:28 Əyy. 39:30; Luka 17:37

^a 24:29 Yeş. 13:10; 34:4; Yez. 32:7; Yoel 2:10,31; 3:15; Vəhy 6:12-13 ^b 24:30 Dan. 7:13; Vəhy 1:7

Bilinməyən gün və saat
(Luka 12:39-48; 17:26-35)

³⁶ Lakin o günü və o saati nə göylərin mələkləri, nə də Oğul bilir.^d Atadan başqa heç kim bilmir. ³⁷ Nuhun günləri necə idisə, Bəşər Oğlunun zühuru da elə olacaq. ³⁸ Daşqından əvvəlki həmin günlərdə, Nuhun gəmiyə girdiyi günə qədər insanlar yeyib-ıçır, evlənir, ərə gedirdi. ³⁹ Daşqın gəlib hamısını aparana qədər bixəbər idilər. Bəşər Oğlunun zühuru da belə olacaq. ⁴⁰ O zaman tarladakı iki nəfərdən biri götürüləcək, o biri isə qalacaq. ⁴¹ Dəyirməndə dən üyüdən iki qadından biri götürüləcək, o biri isə qalacaq.

⁴² Ona görə də oyaq olun. Çünki Rəbbinizin hansı gün^h gələcəyini bilmirsiniz. ⁴³ Amma bunu bilin ki, əgər evin yiyəsi oğrunun gecə hansı saatda gələcəyini bilsəydi, oyaq qalıb evinin yarılmasına imkan verməzdi. ⁴⁴ Buna görə siz də hazır olun, çünki Bəşər Oğlu gözləmədiyiniz vaxt gələcək.

⁴⁵ Vaxtlı-vaxtında onlara yemək vermək üçün ağasının öz nökrələri üzərinə qoyduğu sadıq və ağıllı qul kimdir? ⁴⁶ Nə bəxtiyardır o qul ki, ağası evinə qayıdanda onu iş başında görür! ⁴⁷ Sizə doğrusunu deyirəm: ağası bu qula bütün əmlakı üzərində idarəçiliyi tapşıracaq. ⁴⁸ Amma həmin qul pis olub ürəyində “ağam gec gələcək” deyərsə, ⁴⁹ öz yoldaşlarını döyməyə və əyyaşlarla yeyib-ıçməyə başlayarsa, ⁵⁰ o qulun ağası onun gözləmədiyi gün və ağlına gəlmədiyi vaxt gələcək, ⁵¹ ona ağır cəza verəcək və onu ikiüzlülərlə bir yerdə saxlayacaq. Orada ağlaşma və diş qıcirtısı olacaq.

On qız məsəli

25 ¹ O zaman Səməvi Padşahlıq çıraqlarını götürüb bəyin qarşısına çıxan on qıza bənzəyəcək. ² Onlardan beşi ağıllı, beşi isə ağılsız idi. ³ Ağılsızlar özləri ilə çıraqlarını götürmüşdü, amma yağ götürməmişdi. ⁴ Ağıllılarınsa çıraqları ilə birgə qablarda yağ da götürmüşdü. ⁵ Lakin bəy gecikdiyindən hamısını yuxu basdı və onlar yatdı. ⁶ Amma gecə yarısı bir qışqırıq qopdu: “Budur, bəy gəlir, onu qarşılamağa çıxın!” ⁷ O zaman o qızların hamısı durub öz çıraqlarını düzəltdilər. ⁸ Ağılsızlar ağıllılara dedi: “Yağınızdan bizə də verin, çünki çıraqlarımız sönmür”. ⁹ Ağıllılarınsa cavab verib dedilər: “Belə olmasın ki, yağ nə bizə çatsın, nə sizə. Yaxşısı budur ki, gedib satıcılardan alasınız”.

^c 24:36 Mark 13:32 ^d 24:36 Nə göylərin mələkləri, nə də Oğul bilir – bəzi əlyazmalarda göylərin mələkləri belə, bilmir. ^e 24:37 Yar. 6:5-8 ^f 24:39 Yar. 7:6-24
^g 24:42 Mark 13:35 ^h 24:42 Hansı gün – bəzi əlyazmalarda nə vaxt.
ⁱ 24:43-44 Luka 12:39-40; Vəhy 3:3; 16:15 ^j 25:1 Luka 12:35

¹⁰ Onlar yağ satın almağa getdikləri zaman bəy gəldi. Hazır olanlar onunla toy məclisinə girdilər və qapı bağlandı. ¹¹^k O biri qızlar da sonradan gəlib “Ağa! Ağa! Qapını bizə aç!” dedilər. ¹² O isə cavab verib dedi: “Sizə doğrusunu deyirəm: sizi tanımıram”. ¹³^l Beləliklə, oyaq olun. Çünki siz nə günü,^m nə də saati bilirsiniz.

Əmanət pul məsəli
(Luka 19:11-27)

¹⁴ⁿ Səməvi Padşahlıq səyahətə çıxan bir adama bənzəyir. O, qullarını çağırıb əmlakını onlara əmanət etdi. ¹⁵ O hər birinə öz qabiliyyətinə görə – birinə beş, birinə iki, birinə də bir talant verdi və yola düşdü. ¹⁶ Beş talant alan dərhal gedib bunları sərmayəyə qoydu, daha beş talant qazandı. ¹⁷ İki talant alan da beləcə daha iki talant qazandı. ¹⁸ Bir talant alansa gedib torpağı qazdı və ağasının pulunu gizlətdi.

¹⁹ Uzun zamandan sonra həmin qulların ağası gəldi və onlardan hesabat tələb etdi. ²⁰ Beş talant alan gəlib daha beş talant gətirərək dedi: “Ağa, sən mənə beş talant əmanət etdin. Budur, mən daha beş talant qazandım”. ²¹ Ağası ona dedi: “Afərin, yaxşı və sadıq qulum! Sən xırda işlərdə sadıq oldun, səni böyük işlər üzərinə qoyacağam. Ağanın sevincinə şərik ol!”

²² İki talant alan da gəlib dedi: “Ağa, mənə iki talant əmanət etdin. Budur, mən daha iki talant qazandım”. ²³ Ağası ona dedi: “Afərin, yaxşı və sadıq qulum! Sən xırda işlərdə sadıq oldun, səni böyük işlər üzərinə qoyacağam. Ağanın sevincinə şərik ol!”

²⁴ Bir talant alan da gəlib dedi: “Ağa, sənin sərt bir adam olduğunu bildirdim. Əkmədiyin yerdən biçərsən, səpmədiyin yerdən yığarsan. ²⁵ Ona görə qorxdum, gedib sənin talantını torpaqda gizlətdim. Buyur, öz malını geri götür!” ²⁶ Ağası isə cavab verib ona dedi: “Pis və tənbel qul! Mənim əkmədiyim yerdən biçdiyimi və səpmədiyim yerdən yığdığımı bilirdinmi? ²⁷ Onda gərək mənim pulumu sərraflara verəydin ki, mən qayıdanda onu faizlə geri alım. ²⁸ İndi əlindəki talantı ondan alın və on talantı olana verin! ²⁹ Çünki kimin varıdırsa, daha çox veriləcək və o, bolluq içində olacaq, kimin yoxudursa, əlində olan da ondan alınacaq. ³⁰^p Yaramaz qulu isə qaranlıq çölə atın. Orada ağlaşma və diş qıcırtısı olacaq”.

Qoyunlar və keçilər

³¹^q Bəşər Oğlu bütün mələklərlə birlikdə izzəti ilə gələn zaman Öz izzətli taxtına oturacaq. ³² Bütün millətlər Onun önündə toplaşacaq, O da

^k 25:11-12 Luka 13:25 ^l 25:13 Mark 13:33 ^m 25:13 *Nə günü* – bəzi əlyazmalarda *Bəşər Oğlunun gələcəyi nə günü*. ⁿ 25:14-15 Mark 13:34 ^j 25:29 Mat. 13:12; Mark 4:25; Luka 8:18 ^p 25:30 Mat. 8:12; 22:13; Luka 13:28 ^q 25:31 Mat. 16:27; 19:28

qoyunları keçilərdən ayıran bir çoban kimi onları bir-birindən ayıracaq.
³³ Qoyunları sağına, keçiləri isə soluna qoyacaq.

³⁴ O zaman Padşah sağındakılara deyəcək: “Ey sizlər, Atamın xeyir-dua verdiyi adamlar! Gəlin, dünya yaranandan bəri sizin üçün hazırlanmış olan Padşahlığı irs alın. ³⁵ Çünki ac idim, Mənə yemək verdiniz; susamışdım, Mənə su verdiniz; qərib idim, Məni qəbul etdiniz; ³⁶ çılpaq idim, Məni geyindirdiniz; xəstə idim, qayğımı çəkdiniz; zindəda idim, yanıma gəldiniz”. ³⁷ Onda salehlər Ona cavab verib deyəcəklər: “Ya Rəbb, biz Səni nə vaxt ac görüb yemək verdik və ya susamış görüb su verdik? ³⁸ Nə vaxt Səni qərib görüb qəbul etdik və ya çılpaq görüb geyindirdik? ³⁹ Nə vaxt Səni xəstə və ya zindəda görüb yanına gəldik?” ⁴⁰ Padşah da cavab verib onlara deyəcək: “Sizə doğrusunu deyirəm: siz bu ən kiçik qardaşlarımdan birinə etdiyinizi Mənə etmiş oldunuz”.

⁴¹ O zaman solundakılara deyəcək: “Ey lənətə gəlmişlər, çəkilin önümdən! İblislə onun mələklərinə hazırlanmış olan əbədi oda yollanın! ⁴² Çünki ac idim, Mənə yemək vermədiniz; susamışdım, Mənə su vermədiniz; ⁴³ qərib idim, Məni qəbul etmədiniz; çılpaq idim, Məni geyindirmədiniz; xəstə və zindəda idim, qayğımı çəkmədiniz”. ⁴⁴ Onda onlar da cavab verib deyəcəklər: “Ya Rəbb, Səni nə vaxt ac, susamış, qərib, çılpaq, xəstə və yaxud zindəda gördük ki, Sənə xidmət etmədik?” ⁴⁵ O zaman onlara cavab verib deyəcək: “Sizə doğrusunu deyirəm: siz bu ən kiçiklərdən birinə etmədiyinizi Mənə etməmiş oldunuz”. ⁴⁶ Bunlar əbədi əzaba, salehlərsə əbədi həyata gedəcəkdir».

İsanı öldürmək üçün sui-qəsd hazırlanır
 (Mark 14:1-2; Luka 22:1-2; Yəh. 11:45-53)

26 ^{1s} İsa bütün bu sözləri bitirəndən sonra şagirdlərinə dedi:
² «İki gün sonra Pasxa bayramı olacağını bilirsiniz. Bəşər Oğlu çarmıxa çəkilmək üçün təslim ediləcəkdir».

³ O zaman başçı kahinlər^t və xalqın ağsaqqalları Qayafa adlı baş kahinin həyətinə toplaşdılar. ⁴ İsanı hiylə ilə tutub öldürmək üçün sui-qəsd hazırladılar. ⁵ Amma deyirdilər: «Bunu bayramda etməyə, yoxsa xalq arasında qarışıqlıq düşər».

İsa Bet-Anyada
 (Mark 14:3-9; Yəh. 12:1-8)

^{6u} İsa Bet-Anyada cüzamlı Şimonun evində ikən ⁷ bir qadın Onun yanına gəldi və qadının əlində içində çox bahalı ətirli yağ olan ağ mərmər qab var idi. İsa süfrəyə oturanda qadın yağı Onun başına tökdü. ⁸ Şagirdlər

^r 25:46 Dan. 12:2 ^s 26:1-2 Çix. 12:1-27 ^t 26:3 Kahinlər – bəzi əlyazmalarda kahinlər, ilahiyyətçilər. ^u 26:6-7 Luka 7:37-38

bunu gördükdə acıqlanıb dedilər: «Bu israfçılıq nə üçündür? ⁹Axı bu ətiri baha qiymətə satıb pulunu yoxsullara vermək olardı». ¹⁰Lakin İsa bunu bilərək dedi: «Niyə qadını incidirsiniz? O Mənim üçün gözəl bir iş gördü. ¹¹Yoxsullar həmişə sizin yanınızdadır, Mənsə həmişə yanınızda olmayacağam. ¹²Qadın bu ətiri Mənim bədənimə tökməklə Məni dəfn üçün hazırladı. ¹³Sizə doğrusunu deyirəm: dünyanın hansı yerində Müjdə vəz edilərsə, bu qadının etdiyi iş də danışılacaq ki, o yada salınsın».

Yəhudanın xəyanəti

(Mark 14:10-11; Luka 22:3-6; Yəh. 13:18-30)

¹⁴O zaman On İki şagirddən Yəhuda İskaryot adlı biri başçı kahinlərin yanına gedib dedi: ¹⁵«Onu sizə təslim etsəm, mənə nə verərsiniz?» Onlar da Yəhudaya otuz gümüş təklif etdilər. ¹⁶O vaxtdan Yəhuda İsanı təslim etmək üçün fürsət axtarmağa başladı.

Axırıncı şam yeməyi

(Mark 14:12-26; Luka 22:7-23; Yəh. 13:21-30; 1Kor. 11:23-25)

¹⁷Mayasız Çörək bayramının ilk günü şagirdlər İsanın yanına gəlib dedilər: «Sənin Pasxa yeməyin üçün harada hazırlıq görməyimizi istəyirsən?» ¹⁸O da cavab verdi: «Şəhərə girib filankəsin yanına gedin və ona deyin: “Müəllim deyir: Vaxtım yaxınlaşdı, şagirdlərimlə birgə Pasxanı sənin evində keçirəcəyəm”». ¹⁹Şagirdlər İsanın əmrini yerinə yetirərək Pasxa yeməyi üçün hazırlıq etdilər.

²⁰Axşam düşəndə İsa On İki şagirdi ilə birgə süfrəyə oturdu. ²¹Onlar yemək yeyərkən İsa dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm: sizlərdən biri Mənə xəyanət edəcək». ²²Onlar çox kədərlənib bir-bir Ondən soruşdular: «Ya Rəbb, mən deyiləm ki?» ²³^wO cavab verib dedi: «Mənimlə birlikdə əlini qaba batıran Mənə xəyanət edəcək. ²⁴Bəşər Oğlu Özü barəsində yazıldığı kimi gedir. Amma vay o adamın halına ki, Bəşər Oğluna xəyanət edir! O adam heç doğulmasaydı, onun üçün daha yaxşı olardı». ²⁵Ona xəyanət edən Yəhuda «Rabbi, mən deyiləm ki?» deyərək soruşdu. İsa da ona «sən dediyin kimidir» dedi.

²⁶Onlar yeyəndə İsa çörək götürdü, şükür duası edib onu böldü və şagirdlərə verərək dedi: «Alın, yeyin! Bu Mənim bədənimdir». ²⁷Sonra bir kasa götürdü və şükür edib onu da şagirdlərə verərək dedi: «Bundan hamınız için! ²⁸^xÇünki bu, Əhdin^y bağlanması və günahların bağışlanması üçün çoxları uğrunda axıdılan Mənim qanımdır. ²⁹Mən sizə deyirəm: Atamın Padşahlığında sizinlə birlikdə təzəsini içəcəyəm günə qədər üzüm ağacının bu məhsulundan əsla içməyəcəyəm».

^v 26:11 Qanun. 15:11 ^w 26:23 Zəb. 41:9 ^x 26:28 Çıx. 24:8; Yer. 31:31-34

^y 26:28 Əhdin – bəzi əlyazmalarda Yeni Əhdin (Luka 22:20).

³⁰ Onlar ilahi oxuyandan sonra çıxdılar və Zeytun dağına tərəf getdilər.

Peterin inkarı əvvəlcədən bildirilir

(Mark 14:27-31; Luka 22:31-34; Yəh. 13:36-38)

³¹ ^z Onda İsa şagirdlərinə dedi: «Bu gecə hamınız Məni atıb gedəcəksiniz,^a çünki belə yazılıb:

“Çobanı vuracağam,

Sürünün qoyunları pərən-pərən olacaq”.

³² ^b Amma Mən diriləndən sonra sizdən qabaq Qalileyaya gedəcəyəm».

³³ Peter Ona cavab verib dedi: «Hamı Səni atıb getsə də, mən əsla atıb getməyəcəyəm». ³⁴ İsa ona dedi: «Sənə doğrusunu deyirəm: bu gecə xoruz banlamazdan əvvəl sən Məni üç dəfə inkar edəcəksən». ³⁵ Peter Ona dedi: «Əgər Səninlə birlikdə ölməyim lazım olsa belə, Səni əsla inkar etməyəcəyəm». Bütün şagirdlər də belə dedilər.

Getsemani bağında

(Mark 14:32-42; Luka 22:39-46)

³⁶ Sonra İsa şagirdlərlə birlikdə Getsemani adlanan bir yerə gəldi və onlara dedi: «Mən oraya gedib dua edərkən siz burada oturub-qalın». ³⁷ O, Peter ilə Zaydayın iki oğlunu Özü ilə apardı. Özündə bir kədər və narahatlıq hiss etməyə başladı. ³⁸ Onlara belə dedi: «Ürəyimi elə dərin kədər bürüyüb, az qalır ki, ölüm. Burada qalın və Mənimlə birlikdə oyaq olun».

³⁹ İsa bir qədər irəli getdi və üzüstə yerə qapanıb dua etdi: «Ey Atam, mümkündürsə, qoy bu kasa^c Məndən yan keçsin. Amma Mənim yox, Sənin iradədən olsun». ⁴⁰ İsa şagirdlərin yanına qayıdıb gördü ki, onlar yatıb. O, Peteri səslədi: «Məgər Mənimlə birlikdə bir saat oyaq qala bilməzdinizmi? ⁴¹ Oyaq durub dua edin ki, sınağa düşməyəsiz. Ruh həvəsli, cisim isə gücsüzdür».

⁴² İsa yenə ikinci dəfə uzaqlaşdı və dua etdi: «Ey Atam, əgər Mən içmədən bu kasanın yan keçməsi mümkün deyilsə, qoy Sənin iradədən olsun».

⁴³ İsa qayıdanda gördü ki, onlar yenə yatıb. Çünki onların gözləri yumulurdu. ⁴⁴ Onları tərk edib təkrarən uzaqlaşdı, yenə eyni sözlərlə üçüncü dəfə dua etdi. ⁴⁵ Sonra İsa şagirdlərin yanına qayıdıb onlara dedi: «Hələ də yatıb dincəlirsiniz? Budur, vaxt yaxınlaşıb və Bəşər Oğlu günahkarların əlinə təslim olunur. ⁴⁶ Qalxın gedək. Budur, Mənə xəyanət edən gəlir!»

İsa həbs olunur

(Mark 14:43-50; Luka 22:47-53; Yəh. 18:3-12)

⁴⁷ İsa hələ danışarkən On İki şagirddən biri olan Yəhuda gəldi. Onun yanında başçı kahinlərin və xalqın ağsaqqallarının göndərdiyi əli qılınclı

^z 26:31 Zək. 13:7 ^a 26:31 Məni atıb gedəcəksiniz – hərfi tərcümədə Məndə

büdrəyəcəksiniz. ^b 26:32 Mat. 28:16 ^c 26:39 Kasa – İsanın çarmıxdakı ölümünün rəmzi.

və dəyənəkli böyük bir dəstə adam var idi. ⁴⁸İsaya xəyanət edən Yəhuda onlara işarə ilə bildirib demişdi: «Kimi öpsəm, İsa Odur, Onu tutun». ⁴⁹O anda İsaya yaxınlaşıb «Salam, Rabbi!» deyərək Onu öpdü. ⁵⁰İsa da ona «Dostum, nə üçün gəlmisən?» dedi. Elə bu vaxt İsaya yaxınlaşıb əl ataraq Onu tutdular. ⁵¹Onda İsa ilə birlikdə olanlardan biri əl atıb qılınıcını çəkdi və baş kahinin qulunu vurub qulağını qopartdı. ⁵²İsa ona dedi: «Qılınıcını yerinə qoy, çünki qılinc çəkmələrin hamısı qılıncla məhv olacaq. ⁵³Yoxsa elə düşünürsən ki, Atamdan yardım istəyə bilmərəm? İstəsəm, dərhal Mənə on iki legiondan^d artıq mələk göndərəm. ⁵⁴«Bunların olması gərəkdir» deyən Müqəddəs Yazılar onda bəs necə yerinə yetərdi?» ⁵⁵Həmin vaxt İsa camaata dedi: «Nə üçün quldur üstünə gələn kimi qılinc və dəyənəklərlə Məni tutmağa gəlmisiniz? Hər gün məbəddə oturub^f təlim verirdim, heç Məni tutmadınız. ⁵⁶Amma bunların hamısı peyğəmbərlərin Yazıları yerinə yetsin deyə baş verdi». Onda bütün şagirdlər İsanı atıb qaçdılar.

İsa Ali Şuranın önündə

(Mark 14:53-65; Luka 22:54-55,63-71; Yəh. 18:13-24)

⁵⁷İsanı həbs edənlər Onu baş kahin Qayafanın yanına gətirdilər. İlahiyyatçılar və ağsaqqallar da oraya toplaşdı. ⁵⁸Peter uzaqdan baş kahinin həyətinə qədər İsanın ardınca gedirdi, sonu görmək üçün içəri girib mühafizəçilərlə birgə oturdu.

⁵⁹Başçı kahinlər^g və Ali Şuranın hamısı İsanı edam etmək üçün Onun əleyhinə yalançı şahidlik ifadəsi axtarırdılar. ⁶⁰^hÇoxlu yalançı şahid gəldi, lakin yenə də axtardıqlarını tapmadılar. Axırda iki şahid gəlib ⁶¹dedi: «Bu Adam dedi: “Mən Allahın məbədinə dağıdıb üç gün ərzində tikə bilərəm”».

⁶²Baş kahin ayağa qalxıb İsaya dedi: «Sənin heç cavabın yoxdur? Onlar Sənin əleyhinə bu nə ifadədir verirlər?» ⁶³Amma İsa susmaqda davam etdi. Baş kahin isə Ona dedi: «Səni var olan Allaha and etdirirəm, bizə de, Allahın Oğlu Məsih Sənsənmi?» ⁶⁴ⁱİsa da ona dedi: «Sənin dediyin kimidir. Hətta sizə deyirəm: bundan sonra Bəşər Oğlunun Qüdrətli Olanın^j sağında oturduğunu və göyün buludları üzərində gəldiyini görəcəksiniz». ⁶⁵^kOnda baş kahin əynindəki paltarını cırıb dedi: «O, Allaha küfr etdi! Artıq şahidlərə nə ehtiyacımız var? Elə indi Onun küfr söylədiyini eşitdiniz! ⁶⁶Bəs buna nə deyirsiniz?» Onlar cavab verib dedilər: «O, ölüm cəzasına layiqdir».

^d 26:53 Legion – təqribən 6000 əsgər. ^e 26:55 Luka 19:47; 21:37 ^f 26:55 Oturub – bəzi əlyazmalarda sizinlə birgə oturub. ^g 26:59 Kahinlər – bəzi əlyazmalarda kahinlər, ağsaqqallar. ^h 26:60-61 Yəh. 2:19 ⁱ 26:64 Dan. 7:13 ^j 26:64 Qüdrətli Olan – yəni Allah. ^k 26:65-66 Lev. 24:16

⁶⁷Elə bu vaxt İsanın üzünə tüpürüb yumruq vurdular. Bəziləri də Ona şillə vuraraq ⁶⁸dedilər: «Ey Məsih, bizə peyğəmbərlik elə görək, Səni vuran kimdir?»

Peter İsanı inkar edir

(Mark 14:66-72; Luka 22:56-62; Yəh. 18:15-18,25-27)

⁶⁹Peter isə bayırda, həyətdə oturmuşdu. Bir qarabaş ona yaxınlaşıb dedi: «Sən də Qalileyalı İsa ilə birlikdə idin». ⁷⁰Amma Peter hamının qarşısında inkar edərək dedi: «Bilmirəm, sən nə danışırısan». ⁷¹Sonra darvazaya gələndə başqa bir qarabaş onu görüb oradakılara dedi: «Bu adam Nazaretli İsa ilə birlikdə idi». ⁷²Peter yenə inkar edib and içdi: «Mən o Adamı tanımıram». ⁷³Bir az sonra orada duranlar gəlib Peterə dedilər: «Doğrudan da, sən də onlardansan, çünki nitqin səni ifşa edir». ⁷⁴Peter özünü qarğıyıb and içərək dedi: «O Adamı tanımıram».

Həmin anda xoruz banladı. ⁷⁵Peter İsanın «xoruz banlamazdan əvvəl sən Məni üç dəfə inkar edəcəksən» dediyi sözü yadına saldı. Ona görə oradan çıxıb hönkür-hönkür ağladı.

Yəhuda özünü asır

(Mark 15:1; Luka 23:1-2; Yəh. 18:28; Həv. 1:18-19)

27 ¹Səhər açılanda bütün başçı kahinlərlə xalqın ağsaqqalları İsanı edam etmək üçün məşvərət etdilər. ²İsanın əl-qolunu bağlayaraq vali Pilatın yanına aparıb ona təslim etdilər.

³O zaman İsaya xəyanət edən Yəhuda Onun məhkum edildiyini görəndə peşman oldu. Otuz gümüşü başçı kahinlərə və ağsaqqallara geri gətirib ⁴«mən təqsirsiz qanı təslim etməklə günah işlətdim» dedi. Onlarsa ona «Bundan bizə nə? Özün bilərsən» dedilər. ⁵Yəhuda gümüş pulları məbədin içinə atıb oradan çıxdı, gedib özünü asdı.

⁶Başçı kahinlər gümüş pulları götürüb dedilər: «Madam ki qan bahasıdır, bu gümüş pulları məbədin xəzinəsinə qoymağa icazəmiz yoxdur». ⁷Öz aralarında məşvərət keçirərək o pulla yadelliləri dəfn etmək üçün dulusçunun tarlasını satın aldılar. ⁸Buna görə o tarlaya bu günə qədər «Qan tarlası» deyilir. ⁹^mBeləcə Yeremya peyğəmbər vasitəsilə söylənən bu söz yerinə yetdi:

«İsrail övladlarının qiymətləndirdiyi Adamın dəyərini – otuz gümüşü aldılar ¹⁰və Rəbbin mənə buyurduğu kimi dulusçunun tarlası üçün verdilər».

İsa Romalı vali Pilatın önündə

(Mark 15:2-15; Luka 23:3-5,13-25; Yəh. 18:29-19:16)

¹¹İsa valinin önündə dayanmışdı. Vali Ondən «Yəhudilərin Padşahı Sənsənmi?» deyərək soruşdu. İsa da ona dedi: «Sənin dediyin kimidir».

¹ 26:67-68 Yeş. 50:6 ^m 27:9-10 Zək. 11:12-13

¹²Başçı kahinlər və ağsaqqallar Onu ittiham etdikləri vaxt İsa heç bir cavab vermədi. ¹³Onda Pilat Ona dedi: «Sənin əleyhinə edilən bu qədər şahadəti eşitmirsənmi?» ¹⁴İsa onun heç bir sözünə cavab vermədi. Vali buna çox heyrətləndi.

¹⁵Hər Pasxa bayramında valinin xalqın istədiyi bir məhbusu azad etməsi adət idi. ¹⁶O günlərdə Barabba adlı məşhur bir məhbus həbsdə saxlanılırdı. ¹⁷Beləliklə, onlar bir yerə toplaşdıqları vaxt Pilat onlardan soruşdu: «Sizin üçün kimi azad etməyimi istəyirsiniz? Barabbanı, yoxsa Məsih deyilən İsanı?» ¹⁸Çünki bilirdi ki, onlar İsanı paxılıqdan təslim etmişdilər.

¹⁹Pilat hökm kürsüsündə oturarkən arvadı «o saleh Adamla sənin heç bir işin olmasın, çünki bu gün rüyada Ona görə çox əzablar çəkmişəm» deyər xəbər göndərdi.

²⁰Başçı kahinlər və ağsaqqallarsa xalqı təhrik edirdilər ki, Barabbanın azad olmasını, İsanınsa ölümünü istəsinlər. ²¹Vali onlardan soruşdu: «İkisindən hansını sizin üçün azad etməyimi istəyirsiniz?» Onlar da «Barabbanı» dedilər. ²²Pilat onlara «Elə isə Məsih deyilən İsaya nə edir?» dedi. Onların hamısı «Çarmıxa çəkilsin!» dedilər. ²³Vali «Axı O nə pislik edib?» deyər soruşdu. Onlarsa «Çarmıxa çəkilsin!» deyər daha ucadan bağırıdılar.

²⁴Pilat əlindən heç bir şeyin gəlmədiyini və əksinə, iğtişaşın gücləndiyini görərək su götürüb xalqın önündə əllərini yudu və belə dedi: «Mən bu Adamınⁿ qanı üçün təqsirkar deyiləm, qoy sizin boynunuzda qalsın». ²⁵Bütün xalq cavab verib dedi: «Onun qanının məsuliyyəti bizim və övladlarımızın üzərinə olsun!» ²⁶Onda Pilat onlar üçün Barabbanı azad etdi. İsanı isə qamçılattıqdan sonra çarmıxa çəkməyə təslim etdi.

Əsgərlər İsanı təhqir edir
(Mark 15:16-20; Yəh. 19:2-3)

²⁷Sonra valinin əsgərləri İsanı vali sarayına apardılar. Bütün alayı Onun başına topladılar. ²⁸Onu soyundurub al rəngli xalat geyindirdilər. ²⁹Tikanlardan bir tac hörüb başına qoydular, sağ əlinə də bir qamış verdilər. Önündə diz çöküb «Yəhudilərin Padşahı sağ olsun!» deyərək Onu ələ saldılar. ³⁰Ona tüpürdülər, qamışı götürüb başına vurdular. ³¹Onu ələ salandan sonra xalatı əynindən çıxarıb Öz paltarını geyindirdilər. Sonra Onu çarmıxa çəkməyə apardılar.

İsa çarmıxa çəkilir
(Mark 15:21-32; Luka 23:26-43; Yəh. 19:17-25)

³²Bayıra çıxanda Şimon adlı Kirenalı bir adamla rastlaşdılar. Onu İsanın çarmıxını daşımağa məcbur etdilər.

ⁿ 27:24 Qanun. 21:6-9 ^j 27:24 Adamın – bəzi əlyazmalarda *saleh Adamın*.

³³Qolqota, yəni «Kəllə yeri» adlanan yerə gələndə ³⁴Ona içməyə ödlə qarışq şərab verdilər. İsa onu daddıqda içmək istəmədi. ³⁵^pƏsgərlər^q Onu çarmıxa çəktilər və püşk ataraq paltarlarını aralarında bölüşdürdülər. ³⁶Sonra orada oturub Onun keşiyini çəktilər. ³⁷Başı üzərinə «Yəhudilərin Padşahı İsa budur» ittihamını yazıb qoydular. ³⁸O zaman İsa ilə birlikdə biri sağında, biri də solunda iki quldur da çarmıxa çəkildi.

³⁹^rGəlib-keçənlər başlarını yırgalayıb Ona böhtan ataraq ⁴⁰^s«Ey məbədi dağıdıb üç gündə tikən! Əgər Allahın Oğlusansa, Özünü xilas et və çarmıxdan düş!» deyirdilər. ⁴¹Başçı kahinlər də ilahiyyatçılar və ağsaqqallarla birgə eyni şəkildə İsanı ələ salaraq deyirdilər: ⁴²«Başqalarını xilas edirdi, amma Özünü xilas edə bilmir! İsrailin Padşahıdır, qoy indi çarmıxdan düşsün və biz də Ona iman edək. ⁴³^tAllaha güvənirdi. Allah Onu sevirse, qoy indi xilas etsin! Çünki «Mən Allahın Oğluyam» dedi». ⁴⁴İsa ilə birlikdə çarmıxa çəkilən quldurlar da Onu təhqir edirdilər.

İsanın ölümü

(Mark 15:33-41; Luka 23:44-49; Yəh. 19:25-30)

⁴⁵Altıncı saatdan^u doqquzuncu saata qədər^v bütün yer üzünə qaranlıq çökdü. ⁴⁶^wDoqquzuncu saata yaxın İsa uca səslə nida edərək dedi:

«Eli, Eli, lema şabaqtani?»

Bu «Ey Allahım, Allahım, niyə Məni tərk etdin?» deməkdir. ⁴⁷Orada dayananların bəzisi bunu eşidərkən dedilər: «Bu Adam İlyası çağırır». ⁴⁸^xAralarından biri dərhal qaçıb bir süngər gətirdi, şərab sirkəsinə batırıb bir qamışın ucuna keçirərək İsayə verdi ki, içsin. ⁴⁹O biriləri isə dedilər: «Onu rahat burax, görək İlyas gəlib Onu xilas edəcəkmiz?» ⁵⁰İsa yenə uca səslə qışqırıb ruhunu tapşırdı.

⁵¹^yO anda məbədin pərdəsi yuxarıdan aşağıya qədər iki yerə parçalandı. Yer sarsıldı, qayalar yarıldı. ⁵²Qəbirlər açıldı, vəfat etmiş bir çox müqəddəs cəsədi dirildi. ⁵³Onlar İsanın dirilməsindən sonra qəbirlərdən çıxıb müqəddəs şəhərə^z girdilər və bir çox insana göründülər.

⁵⁴İsayə nəzarət edən yüzbaşı və onunla birlikdə olan əsgərlər zəlzələni və baş verən şeyləri gördükdə «doğrudan da, bu Adam Allahın Oğlu idi» deyərək dəhşətə düşdülər.

⁵⁵^aOrada olub-keçənlərə uzaqdan baxan bir çox qadın var idi ki, xidmət etmək üçün Qalileyadan İsanın ardınca gəlmişdilər. ⁵⁶Məcdəlli

^p 27:35 Zəb. 22:18 ^q 27:35 Əsgərlər – bəzi əlyazmalarda *Peyğəmbərin dediyi «aralarında paltarlarını bölüşdürdülər, geyimim üçün püşk atdılar» sözü yerinə yetsin deyə əsgərlər* (Yəh. 19:24). ^r 27:39 Zəb. 22:7; 109:25 ^s 27:40 Mat. 26:61; Yəh. 2:19 ^t 27:43 Zəb. 22:8 ^u 27:45 *Altıncı saat* – hazırkı vaxtla günorta saat on iki. ^v 27:45 *Doqquzuncu saat* – hazırkı vaxtla günortadan sonra saat üç. ^w 27:46 Zəb. 22:1 ^x 27:48 Zəb. 69:21 ^y 27:51 Çıx. 26:31-33 ^z 27:53 *Müqəddəs şəhər* – yəni Yerusəlimə. ^a 27:55-56 Luka 8:2-3

Məryəm, Yaqub ilə Yusifin anası Məryəm və Zavdayın oğullarının anası da onların arasında idi.

İsanın dəfni

(Mark 15:42-47; Luka 23:50-56; Yəh. 19:38-42)

⁵⁷Axşam düşəndə İsanın şagirdi olmuş varlı bir adam – Yusif adlı bir Arimateyalı gəldi. ⁵⁸O, Pilatın yanına gedib İsanın cəsədini istədi. Pilat da cəsədin ona verilməsini əmr etdi. ⁵⁹Yusif cəsədi alıb təmiz bir kəfənə bükdü. ⁶⁰Onu qaya içində qazdığı öz yeni qəbrinə qoydu və qəbirin ağzına bir iri daş yuvarlayıb getdi. ⁶¹Məcdəlli Məryəm və o biri Məryəm orada, qəbirin qarşısında oturmuşdular.

⁶²^bErtəsi gün, yəni Hazırlıq günündən^c sonrakı gün başçı kahinlərlə fariseylər Pilatın yanına toplaşdı ⁶³dedilər: «Ağa, biz xatırlayırıq ki, o yalançı hələ sağ ikən “üç gün sonra diriləcəyəm” demişdi. ⁶⁴Ona görə də əmr et ki, üçüncü günə qədər qəbirin təhlükəsizliyi qorunsun. Yoxsa şagirdləri gəlib^d Onu oğurlayar və xalqa “O, ölürlər arasından dirildi” deyərək. Axırıncı yalan birincisindən daha pis olar». ⁶⁵Pilat onlara dedi: «Bir dəstə keşikçi götürün, gedin, bacardığınız kimi qəbirin təhlükəsizliyini qoruyun». ⁶⁶Onlar gedib qəbirin qarşısında keşikçi dəstəsi qoydular və qəbir daşına möhür basdılar. Beləliklə, qəbirin təhlükəsizliyi qorundu.

İsanın dirilməsi

(Mark 16:1-11; Luka 24:1-12; Yəh. 20:1-18)

28 ¹Şənbə günü keçəndən sonra, həftənin ilk günü^e səhər dan yeri ağaranda Məcdəlli Məryəm və o biri Məryəm qəbiri görməyə gəldilər. ²Budur, böyük bir zəlzələ oldu. Çünki Rəbbin bir mələyi göydən enib gələrək daşı bir tərəfə yuvarladı və üzərində oturdu. ³Onun görünüşü şimşək kimi, paltarları isə qar kimi ağ idi. ⁴Keşikçilər qorxudan titrəyib ölü kimi oldular. ⁵Mələk qadınlara müraciət edərək dedi: «Siz qorxmayın! Çarmıxa çəkilmiş İsanı axtardığınızı bilirəm. ⁶O burada yoxdur, dediyi kimi dirilmişdir! Gəlin, Onun^f yatdığı yeri görün. ⁷Tez gedin, Onun şagirdlərinə belə söyləyin: “İsa ölürlər arasından dirildi. Qalileyaya sizdən qabaq gedir. Onu orada görə bilərsiniz”. Budur, mən sizə xəbər verdim».

⁸Qadınlar qorxu və böyük sevincə dərhal qəbirdən çıxdılar. Onun şagirdlərinə xəbər verməyə qaçdılar. ⁹Amma^g budur, İsa «Sizə salam!»

^b 27:62-63 Mat. 16:21; 17:23; 20:19; Mark 8:31; 9:31; 10:32-34; Luka 9:22; 18:31-33

^c 27:62 *Hazırlıq günü* – yəni Yəhudilərdə müqəddəs sayılan Şənbə günü üçün hazırlıq görülmə cümə günü. ^d 27:64 *Gəlib* – bəzi əlyazmalarda *gəcə gəlib*. ^e 28:1 *Həftənin ilk günü* – yəni bazar günü. ^f 28:6 *Onun* – bəzi əlyazmalarda *Rəbbin*. ^g 28:9 *Amma* – bəzi əlyazmalarda *Amma onlar Onun şagirdlərinə xəbər verməyə gedərkən*.

deyə onların qarşısına çıxdı. Onlar da yaxınlaşıb İsanın ayaqlarına sarılaraq Ona səcdə qıldılar. ¹⁰İsa onlara dedi: «Qorxmayın! Gedin, qardaşlarıma xəbər verin ki, Qalileyaya getsinlər. Məni orada görəcəklər».

Keşikçilərin gətirdiyi xəbər

¹¹Qadınlar hələ yolda ikən keşikçilərdən bəzisi şəhərə gəlib baş verən bütün şeyləri başçı kahinlərə bildirdilər. ¹²Onlar ağsaqqallarla toplaşib məşvərət keçirdikdən sonra əsgərlərə çoxlu pul verib dedilər: ¹³«Deyərsiniz ki, şagirdləri gecə biz yatanda gəlib Onu oğurlayıblar. ¹⁴Əgər bu xəbər valinin qulağına gedib çatsa, biz onu inandırırıq, sizi də bələdan qurtarıq». ¹⁵Beləliklə, əsgərlər pulu alıb tapşırıldığı kimi etdilər. Bu söz bu günə kimi Yəhudilər arasında yayılmışdır.

İsa şagirdlərinə tapşırıq verir

(Mark 16:14-18; Luka 24:36-49; Yəh. 20:19-23; Həv. 1:6-8)

^{16h}On Bir şagird Qalileyaya, İsanın onlara təyin etdiyi dağa getdi. ¹⁷İsanı gördükdə Ona səcdə qıldılar. Bəzisi isə şübhə etdi. ¹⁸İsa yaxınlaşıb onlara dedi: «Göydə və yer üzündə bütün səlahiyyət Mənə verilmişdir. ¹⁹Beləliklə, gedin, bütün millətləri Mənim şagirdim edin; onları Ata, Oğul və Müqəddəs Ruh adı ilə vəftiz edin; ²⁰sizə əmr etdiyim hər şeyə riayət etməyi onlara öyrədin. Budur, Mən dövrün sonuna qədər hər gün sizinləyəm».

^h 28:16 Mat. 26:32; Mark 14:28